

GENT
OPINIÓ
CULTURA
MOIANÈS
POLÍTICA
CRÒNICA

La Tosca

MOIÀ Setembre 2021

núm. 803

Ateneu Popular: ocupació, civisme i herència urbanística
Les Coves del Toll, principal actiu turístic del Moianès
Oficis antics: Montserrat Aliberch i el Laboratori de Cal Comadran

Festa major superada

Escorxador Comarcal del Moianès

Zona Industrial
Avda. del Prat, s/n
08180 MOIÀ

Tel. / Fax 93 820 80 84
Mòbil 608 44 21 87
Partic. 93 830 09 20

CONCURS «La qualitat és en el detall»

El formatge del Moianès

www.montbru.com

Garlanda de llorer, metàl·lica i pintada, situada als dos batents d'una portalada que ha vist entrar força generacions, i tancada des de fa temps. On és?

Entre els que identifiqueu correctament on es troba aquest element del poble de Moia farem el sorteig d'un formatge de Montbrú.

Envieu la resposta a latosca@latosca.cat (indicant nom, cognoms i número de telèfon).

La imatge del concurs anterior correspon a l'escut de Catalunya que hi ha en el pedestal de l'estatua de Rafel Casanova a la plaça de l'Hospital. El guanyador ha estat Josep Pladevall Moya.

EDITORIAL

Frontissa entre estiu i tardor

El número de setembre de LA TOSCA fa de frontissa entre les festes i el ritme d'estiu, més pausat, i les obligacions i la quotidianitat de la tardor. Hi ha com un ritu de pas, quan el dia s'escurça, entre fer balanç del curs passat i encarar el nou, amb la Diada com a termòmetre de l'ambient polític.

Enguany, en l'organització de les activitats d'estiu es comptava amb el precedent de l'any passat, malauradament. L'experiència feia preveure canvis de darrera hora i recomanava no generar gaires expectatives en la programació d'actes. No ens ha agafat de nou, doncs, tenir les activitats concentrades al parc de Moià, amb la Cabra d'Or engabiada entre aquelles parets, sense poder sortir al carrer a esplaïar-se; ni veure les danses de Moià i Castellterçol canviades de plaça... I, tot i això, podeu llegir a l'interior de la revista la multiplicitat i riquesa de les activitats fetes a Moià i altres pobles del Moianès.

Qualsevol pronòstic en relació al Covid-19 és com garbellar aigua, amb onades successives que semblen rítmiques i sense aturador. Escrivim aquestes ratlles, però, amb dues de cada tres persones amb la pauta completa de la vacuna al Moianès. I és aquest el factor decisiu per a trencar el cicle d'onades i encarar amb optimisme el nou curs. Un article torna a insistir en la importància de la vacunació, article que considera els moviments negociacionistes, també presents a casa

nostra. Quins són els motius que els fan aparèixer? La desconfiança, el sectarisme i la complexitat integren la resposta. Jorge Wagensberg, que va idear el Cosmocaixa, afirmava que calia neutralitzar una gran contradicció del món actual: la ciència és la forma que més impacte té en la vida de cada dia, allò que més influeix en el nostre futur i, paradoxalment, és allò que menys estímuls provoca en el ciutadà, allò que menys coneixem. Sembla que no donem credibilitat als fets més elementals, que actuem en grups-bombolla de creences i opinió, aliens i impermeables als altres.

És possible que aquesta desconexió entre els uns i els altres es pugui traslladar a les posicions tan antagòniques que hi ha en relació amb l'Ateneu Popular i les pintades, motiu de sengles articles. El que el dret i la justícia anomena *ocupació* és *alliberament* per a uns altres, i els qui volen promoure *solidaritats alternatives* són titllats d'*antisocials*. Qualificar les pintades de vandalisme, com fem en aquesta revista, és considerat *violència institucional* per a uns col·lectius: vivim cada vegada més polaritzats i, per tant, més incomunicats, sense arguments i fils que connectin els extrems. Reivindiquem, per tant, l'intercanvi, la negociació i les transaccions entre uns i altres, fer de frontissa per a rebaixar crispacions i encarar els problemes i reptes de la pròxima tardor.

ÍNDEX

Editorial	3
Vida municipal	5
Ateneu Popular del Moianès: ocupació ... <i>J. Font</i>	5
Proliferació de pintades a Mojà ... <i>J. Font</i>	10
Actes i esdeveniments	12
Una festa major amb temperatures ... <i>E. Roca, J. Clarà</i>	12
Les entitats informen	18
XXXIX Trobada de Gegants de Mojà. <i>Geganters de Mojà</i>	18
Notícies del Cercle. <i>Cercle Artístic del Moianès</i>	20
Biblioteca Municipal 1 d'Octubre	22
El Museu de Mojà - Coves del Toll, principal actiu turístic ...	24
Moianès	26
Dues campanyes d'estiu ... <i>Consell Comarcal</i>	26
Notes terçolenques. <i>R. Puig</i>	28
El Cor Jove del Moianès canta als Alps. <i>C. Farreras</i>	30
Repàs de l'estiu a l'Estany. <i>D. Prat</i>	30
Història de les tres campanes ... <i>F. Rochel</i>	34
Esports	36
IV Torneig Fans Adri Arnaus. <i>Golf Mojà</i>	36
Una mica d'història	37
Oficis (13). Laboratori Comadran: <i>M. Aliberch. R. Portet</i>	37
Covid-19	40
Vacunes per a tothom ... <i>R. Manzanera L., R. Manzanera M.</i>	40
Miscel·lània	41
Meteoflaix 2021-2022. <i>J. M. Picañol</i>	41
Símbols i mites del sol. <i>J.L. Rodríguez Lara</i>	42
Lletres	44
El campanar de Mojà (IV). <i>M. Baqués</i>	44
A una persona especial. <i>Q. Solà</i>	46
Publicacions	47
Moviment demogràfic	49
Dades meteorològiques	50

*Públic de la Cabra d'Or
(fot. Xavier Rius)*

LA TOSCA Can Carner. Joies, 11-13 - 08180 Mojà · latosca@latosca.cat · www.latosca.cat

Consell de Redacció: Jaume Clarà, Josep Font, Albert Lozano, Elvira Permanyer, Roser Portet, Josep Riera, Elisa Roca, Josep Ruaix, Elvira Vilardell

Administració: Eduard Gómez

Disseny de la revista: Soldevila. Disseny i Comunicació — Impressió: Winihard Gràfics, Mojà

DL B-4501-1983 — ISSN 2014-5160, 2014-5179 (versió digital) — 8 números l'any. Preu de l'exemplar: 4'5 euros

Edita: ASSOCIACIÓ CULTURAL
MODILIANUM

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
**Departament
de la Presidència**

**Ajuntament
de Mojà**

LA TOSCA és membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal

VIDA MUNICIPAL

Ateneu Popular del Moianès: ocupació, civisme i herència urbanística

Josep Font

El dissabte 11 d'abril es va ocupar una casa al carrer de les Tres Cases de Moià. L'immoble forma part d'una promoció de deu habitatges en quatre blocs d'edificis inacabats que fa més de deu anys que estan aturats i tancats. «Vine a l'Ateneu i participa-hi!» és el títol de l'article publicat a LA TOSCA el mes de juny (núm. 801) i signat per l'Ateneu Popular del Moianès. Els autors especificaven que «algunes de nosaltres participem en organitzacions polítiques com Arran o la CUP» i que, després «d'haver demanat suport a les institucions sense èxit algunes veïnes de Moià decidim utilitzar un espai buit del poble i donar-li vida» davant la necessitat, afirmaven, de disposar d'un espai de trobada on «reflexionar sobre tot el que ens passa» i «teixir xarxes de solidaritat». Entre els projectes a impulsar hi ha la Xarxa d'Aliments i el Sindicat d'Habitatge.

Els joves van decidir anomenar l'ateneu «La Polseguera», un nom que s'adiu a l'agitació generada per aquesta ocupa-

ció. A continuació s'intenta descabdellar una situació complexa, amb interessos contraposats. Es detallen les gestions administratives i les denúncies presentades, així com els punts de vista dels diferents agents implicats. LA TOSCA n'ha parlat amb diversos veïns, amb membres de l'ateneu i amb persones vinculades amb la propietat. Totes aquestes persones han expressat el seu parer i han demanat o preferit que les seves opinions no fossin nominatives. M. Rosa Oviedo, sergenta i cap de la CD de Moià, és la portaveu dels Mossos, mentre que la regidora Laia Bonells i l'alcalde, Dionís Guiteras, han manifestat el posicionament de l'ajuntament.

El dissabte 11 d'abril ja podia haver acabat amb desenllaç, explica M. Rosa Oviedo. «El dia de l'ocupació nosaltres vam fer una intervenció: avisats, vam enviar els efectius policials corresponents, per si hi havia hagut ocupació. Es tractava de comprovar si el delicte era flagrant, en termes legals, que ho era. Teníem els

Edifici ocupat per l'Ateneu Popular del Moianès (fot. J. Font)

efectius suficients per a dur a terme el desallotjament i tots els requisits legals per a desallotjar... Menys una condició bàsica: el contacte amb el propietari. Aquella promoció és d'un gran tenidor, amb entitats bancàries i cessions i gestions a immobiliàries per entremig... Total, que en el cartell hi havia un telèfon mitjançant el qual no vam poder contactar amb ningú. En cas d'haver pogut contactar amb el propietari hauríem desallotjat l'immoble en aquell mateix moment.» «L'ocupació és, tècnicament, usucapió sense violència, un delictes lleu, que no comporta detencions, si el desallotjament es fa ordenadament. Aquest delictes era flagrant, evident, com he dit. S'havia d'evitar la consumació del delictes, però no es va poder fer.»

Els Mossos van intentar, les següents hores i dies, localitzar la propietat, per mantenir encara la flagrancia. Mentrestant, com es fa sempre que hi un presumpte delictes, van elaborar un informe, que van enviar a la fiscalia. «Quan, dies després, vam localitzar els propietaris, ja havíem enviat l'informe al jutjat. Des d'aquest moment, els Mossos ja no podem intervenir en l'ocupació fins que no ho determini el jutge.»

Els Mossos han continuat actuant en aquest cas, a requeriment dels veïns, però per temes d'incivisme (soroll, advertències de brutícia a la font dels cirerers, presumpta electricitat punxada...) o bé per causes derivades de restriccions del Covid-19, com identificacions per a comprovar si es mantenia el confinament comarcal.

Davant l'ocupació de l'edifici hi ha haver reunions entre veïns, membres de l'ateneu, Mossos i ajuntament. «Va ser tota una sorpresa», diu una veïna. «A l'inici vam tenir una escalfada general, com a veïns», diu un altre. «Tenia una familiar molt malalta. Els primers dies hi havia cap a dues-centes persones»; «en el fort de la pandèmia veies una seixantena de perso-

nes sense mascareta»; «hi havia els primers dies els Mossos, amb la furgoneta, i ells a dins, rient»; «es van saltar totes les normes»; «entraven a la casa vàters de segona mà»; «a la font renten plats i olles i ho deixen brut»; «posen finestres, tiren envans a terra, obren portals...»; «també hi van nens, algun dia; amb les cases a mig fer, algú prendrà mal»; «però que no teniu un local? Som el poble i no estem d'acord amb les regles, ens deien».

Les persones joves de l'ateneu reconeixen la complexitat dels primers dies: «A l'inici sí que va haver-hi enrenou, que ja es preveia. Vam avisar l'ajuntament i es va fer una reunió amb les veïnes, al carrer, per informar de la situació.» «Ja havíem comptat que això passaria. Ens havíem preparat.» «Vam deixar un número de mòbil perquè ens avisessin si hi havia queixes pel soroll o el que fos.» «Hi havia persones que a l'inici estaven indignades i quan els deies que som d'aquí Moià i volem fer això i allò ho comprenien més o bé ens deien que anéssim a altres llocs.» «Després de la primera reacció vam enviar una carta a totes les bústies i sempre intentem tenir temps per a explicar-nos amb les veïnes.» «També enteníem que una cosa que està normalitzada en altres llocs dels Països Catalans, aquí a Moià, al ser tan nova, podia xocar.»

La setmana següent a l'ocupació van iniciar-se tràmits administratius, amb la presentació d'una instància a l'ajuntament, per part d'un veí, queixant-se del soroll de les obres a les cases, les males olors i la inseguretat i angoixa que provocava l'acumulació de persones en estat d'alarma i de confinament. El dia 16 d'abril va presentar-se el primer escrit de denúncia per part de la propietat dels immobles, ALISEDA, S.A.U.: es descrivia l'ocupació, els riscos existents en tractar-se d'una obra en curs, la voluntat de la propietat de no tolerar l'ocupació i la demanda de mesures cautelars per tal que les forces de seguretat

el desallotgessin de forma immediata per «recuperar la possessió de l'immoble» i per «cessar les activitats il·lícites pel risc de la integritat física dels ocupants ... sens perjudici de la continuació del procediment penal». El mateix dia la propietat va informar d'aquesta situació l'Ajuntament de Moià.

El dia 4 de maig es va presentar a l'ajuntament una instància signada per 81 veïns expressant les «inquietuds d'uns veïns indignats» i «decebut per l'actuació laxa i la permissivitat mostrada pel nostre ajuntament», i manifestant que «no es vetlla per la pau i la concòrdia ciutadana». Qualifiquen els ocupants d'«associació sectària i amb finalitats antisocials» i sol·liciten «solucions als responsables que tenen les eines per a lluitar contra aquests intolerables fets, ja que s'estan sortejant la llei tant a nivell d'ocupació, mesures anticovid i aldarulls que malmeten el descans i la tranquil·litat dels veïns». «Aquests ocupants ja en tenien un, d'espai, de propietat municipal (el Sant Graal), prou escaient per a les seves preteses i inofensives activitats; espai del qual van haver de ser ja desallotjats.»

Encara hi ha hagut més instàncies presentades per algun veí, i per part d'ALISEDA el dia 23 de juny es va pre-

sentar al jutjat demanda de judici verbal per recobrar la propietat. La petició, de vint-i-tres pàgines i vuit documents annexos, esmenta Arran entre els col·lectius ocupants, demana mesures cautelars de cessament de l'activitat il·lícita i de desallotjament i una caució de 30.000 euros (3.000 per cada immoble) en concepte de danys i per «impedir la reanudació de la construcció».

Les queixes del veïns

Hi ha veïns més taxatius —i vehements— i d'altres que es mostren més comprensius amb els ocupants: «O la llei és per a tots o cadascú fa el que vol»; «Per què jo he de demanar permisos d'obres i ells no?»; «T'imagines que tots ens poséssim a ocupar cases?»; «Si tan socials i oberts són, per què ho tanquen tot i van amb un manat de claus?»; «Són com anarquistes, res no els està bé». Els ha condicionat la vida, manifesten: «Si pogués posar rodes a casa, ja me n'hauria anat»; «Amb aquesta calor, el cap de setmana, potser convidaríem gent a sopar a casa a fora, però no ho fem pel soroll». Però alguns dels veïns que ho afirmen també diuen que «són bona gent» o «són bona canalla», «potser si un fill meu hi fos

Font dels cirerers (fot. J. Font)

ho veuria diferent». «Ara fan bondat. Fa dos mesos que vigilen, amb el soroll.» «No causen problemes ni molesten per a res, ara.» En relació a l'ajuntament, la queixa principal és que no ha respost la instància signada per 81 veïns, quan el termini era de tres mesos per a fer-ho. Alguna veí creu que l'ajuntament està més a favor dels ocupants que dels veïns i que fa dos anys que la propietat demana regularitzar urbanísticament les irregularitats dels immobles i que l'ajuntament no ha mogut fitxa, i que ara ja podrien estar condicionats i habitats.

M. Rosa Oviedo entén les queixes derivades del civisme: «És normal que hagi provocat malestar entre els veïns. És una zona tranquil·la, sense els sorolls del centre del poble. És estiu, i és probable que alguns veïns dormin amb la finestra oberta i, és clar, el soroll els afecta.»

LA TOSCA ha intentat obtenir l'opinió de la propietat, directament escrivint i trucant a la seu de la immobiliària i també de forma indirecta, mitjançant una persona que comercialitza els immobles i les parcel·les, amb oficina a Centelles. La propietat no ha donat resposta. El comercial, a títol personal, recalca la necessitat d'esmenar les mancances urbanístiques, pel fet —afirma— que un dels immobles ocupa un vial públic. Insisteix que amb una actitud més activa de l'ajuntament podria estar tot legalitzat i acabat.

L'antecedent de l'ocupació

Des de La Polseguera diuen que el Sant Graal sí que va ser un lloc adient durant molt anys. Però que «allò es va acabar, va deixar de ser un espai autogestionat pels joves i va passar a ser gestionat per l'ajuntament. Els joves decidíem el que volíem fer i com, amb assemblees i amb els socis. Ara no tenim sobirania. Hi ha un tècnic de joventut de l'ajuntament que ho decideix. Els horaris són molt limitats, si vols demanar la sala has de fer

un procés burocràtic. Abans era un espai obert, ara no.» «Abans de "alliberar" aquell espai, feia tot un any que demanàvem un espai alternatiu i poder tenir magatzem. Cap dels espais que l'ajuntament o el Consell Comarcal podia o volia cedir no ens permetia desenvolupar els nostres projectes», diuen des l'ateneu.

La regidora Laia Bonells afirma que, «circumstancialment, el Sant Graal està tancat perquè amb la normativa anticoronavirus tan restrictiva no podem obrir un Espai Jove. Vam creure que era millor esperar i obrir amb unes condicions mínimes». Ara bé, la seva visió dels fets és ben diferent: «La darrera junta que va haver-hi a l'ateneu no se'n va poder fer càrrec. Des de l'ajuntament vam buscar un relleu i no el vam trobar. No hi havia joves que ho volguessin gestionar. Des de l'ajuntament, llavors, vam decidir d'invertir diners per millorar les instal·lacions, com ara fer una reforma del cablejat elèctric. És l'espai jove local i punt jove comarcal. Van renunciar a gestionar La Pólvora. Estic segur que es podrà fer treball col·laboratiu amb els joves. Però cal deixar clar que mai no els hem fet fora.»

Violacions de domicili i ocupacions

M. Rosa Oviedo explica que des de l'any 2019, en el conjunt de Catalunya, el nombre d'ocupacions gairebé s'ha doblat. I al Moianès també n'hi ha hagudes a partir del confinament, especialment a Mojà i a Castellterçol, els municipis més grans i amb més possibilitats d'haver-hi cases o pisos buits. Oviedo reitera la necessitat de distingir entre ocupacions i violacions de domicili: «No està fonamentada la por que, si te'n vas uns quants dies de vacances a la platja, quan tornes, sigui la casa de primera o de segona residència, te la trobis ocupada i ja no puguis fer res durant temps.» «Si tu pots demostrar que és la teva segona residència, que ets propietari, que està moblada, si els veïns poden

acreditar que hi tens residència primària o secundària, un jutge pot decidir el desallotjament en quaranta-vuit hores. Es tipifica com a violació de domicili i no com a ocupació, que és un tipus delictiu més greu, i pot comportar presó.» En canvi, si un gran tenidor o un propietari té un pis per llogar, com ara sense mobles, el delictes és d'ocupació, que s'allarga més. Sempre es poden demanar mesures cautelars per a accelerar el desallotjament. És clar que, també sempre, en les ocupacions, els veïns ens demanen com és que no els fem fora, i és que hi ha uns requisits que s'han de complir: cal discernir entre violació de domicili i ocupació. Ara posem-nos en el cas de la casa de Moià. La llei distingeix els prejudicis que pot causar a una persona física el fet que no pogués llogar la casa perquè està ocupada i que potser és la font principal d'ingressos per a aquella persona, dels prejudicis a un gran tenidor que potser té centenars d'immobles. Els greuges són diferents.

El rol de mediació de l'ajuntament

Laia Bonells afirma que, com a ajuntament, «el que més ens preocupa és que algú pugui prendre mal. Allò és un espai en construcció i el pitjor seria que hi hagués un accident». «A nosaltres ens pertoca mediar pel civisme entre veïns i ocupants. Hem fet reunions amb els veïns sobre això. Vetllem amb els tècnics de joventut per tenir una comunicació fluida tant amb els ocupants com amb els veïns perquè hi hagi uns mínims acords.» «No tenim cap mena de competència en temes d'ocupació.» «No ens posicionem ni defensem res. És un espai privat. I, ja que hi són, cal mirar que hi hagi els mínims conflictes de civisme amb els veïns.»

Reconeix que estan preparant la resposta de les instàncies als veïns; que la rebran. Moltes administracions van tard. No vol que sembli una excusa, però reconeix que «no han estat fàcils, darrera-

ment, els temes de secretaria i intervenció». L'ordenança de civisme aprovada per l'ajuntament és el marc en què ens volem moure. Però tenim els recursos que tenim. La taula de civisme servirà per a complir-ho i ara mateix s'està duent a terme el concurs per a proveir les places de tres policies locals.»

Les irregularitats de la promoció

Dionís Guiteras, alcalde de Moià, respon a les acusacions de manca d'iniciativa de l'ajuntament per corregir possibles irregularitats, com algun veí i un comercial de la propietat afirmen: «En aquella promoció hi conflueixen diferents mancances i irregularitats. És un projecte complex. D'una banda, el procés d'urbanització del sector no està acabat. Hi ha temes, com despeses de connexió elèctrica, que hauran de pagar els propietaris de parcel·les i cases, i hi ha avals d'urbanització que no estan garantits. Però, com a mancança principal, el planejament vigent permet, en aquella zona, habitatges unifamiliars, com algun que ja existeix ben a prop. Aquella promoció no és d'habitatges unifamiliars. Tampoc la mida de les parcel·les no és ajustada. A més, un dels edificis envaeix un vial públic, que no era de la seva propietat.» «És una zona que ha canviat de propietat moltes vegades. Pel que fa a l'ocupació, el responsable seria el cap de seguretat de l'obra de l'empresa constructora, perquè allò està en obres, però evidentment allà no hi ha cap empresa constructora. Nosaltres hem entregat tota la documentació planimètrica necessària. El dia que ens portin un projecte que s'ajusti a la normativa, en què les parcel·les estiguin ajustades i, evidentment, que demanin una llicència d'obres (l'actual està caducada des de fa temps), llavors podrem respondre, com a ajuntament. És clar que no serà l'ajuntament qui faci d'arquitecte o de promotor. La resta és marejar la perdiu o intentar confondre.»

Proliferació de pintades a Moià: l'hora de posar-hi mà

Josep Font

No és un tema precisament nou ni específic de Moià la presència a l'espai públic de pintades reivindicatives de caire polític, social o amb la signatura dels grafiters. Tot i que ho identifiquem més amb contextos urbans, a Moià són abundants en murs, parets de cases, marquesines i també en edificis públics i monuments amb protecció patrimonial, com els carreus del pont i el basament de l'església, l'auditori de Sant Josep o el CAP, per posar només uns quants exemples.

Les pintades alteren la percepció del paisatge del poble i contraresten les actuacions de manteniment, millora i renovació de façanes, carrers, serveis i mobiliari urbà. L'Ajuntament de Barcelona, per posar un cas, ha d'invertir cada any uns 3 milions d'euros en neteja de pintades, però interposa també més de 200 denúncies als infractors. La moda de grafitar trens va suposar una despesa de 6,5 milions d'euros a Rodalies RENFE a Catalunya, el 2020, i reaccions violentes dels grafiters en ser enxampats.

A Moià, l'ordenança de civisme i convivència ciutadana hi dedica tot un article i és taxativa: «És prohibit realitzar tota mena de grafit, pintada, taca, gargot, escrit, inscripció o grafisme, amb qualsevol matèria o bé ratllant la superfície, sobre qualsevol element de l'espai i equipaments públics.» M. Rosa Oviedo, cap dels Mossos de Moià, especifica que «amb la Llei de Protecció de la Seguretat Ciutadana de 2015 les pintades constitueixen una infracció administrativa, com una multa de tràfic». [A l'Estat espanyol abans del 2015 fer pintades era considerat un delicte, encara que lleu. El canvi per alleujar les penes el va introduir el govern del PP, amb Mariano Rajoy de president, paradoxalment.] Oviedo afegeix: «Als propietaris que s'hi troben els diem que ens ho comuniquin. Si porten fotografies ho arxivem. El dia que enxampem algú, in situ o bé amb imatges, i comprovem que la lletra o la signatura coincideix amb altres pintades, llavors es poden sancionar totes les pinta-

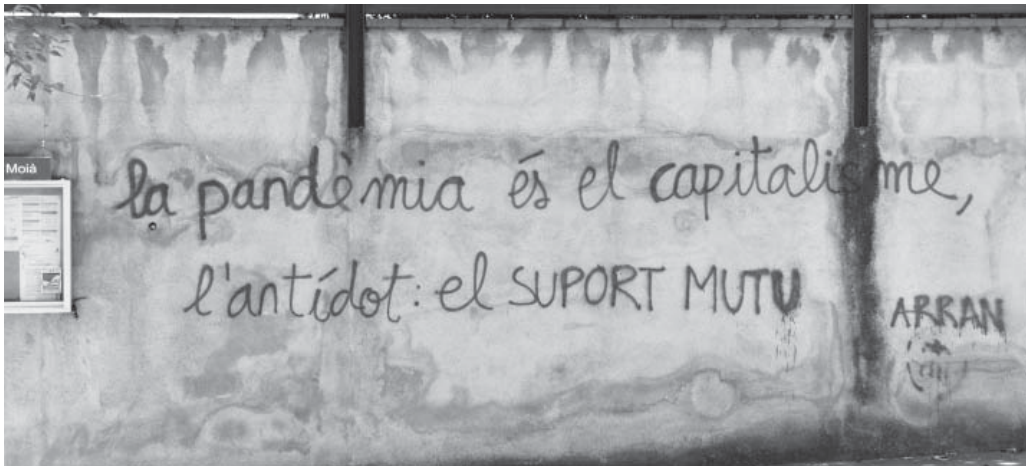
Pintades a l'Auditori de Sant Josep (fot. J. Font)

des anteriors i el propietari pot rescabalar-se de les despeses per neteja, que ha de pagar l'infractor.»

L'any 2020 unes pintades a un mur del Club Esportiu Moià van fer reaccionar el club, que no va dubtar a mostrar públicament el seu desacord amb la manera de reivindicar embrutant les instal·lacions esportives. L'Ajuntament de Moià, el mes de maig d'enguany, exposava a les xarxes socials: «Lamentem els actes incívics i les pintades que últimament està patint l'espai públic, els equipaments municipals i altres propietats privades de Moià. Respectem el nostre poble. El civisme és cosa de tots.» El text s'acompanyava de pintades a l'edifici de la rectoria, la plaça del CAP i l'Auditori de Sant Josep. Arran Moianès va respondre: «Com un ajuntament que es considera d'esquerres s'atreveix a fer aquest discurs i criminalitzar la lluita feminista? O esteu de part dels qui condemnem els feminicidis i lluitem per posar fi al patriarcat o sou còmplices de la violència masclista exercint violència institucional.» L'Assemblea Feminista del Moianès, en un to semblant, afirmava: «... No són actes vandàlics, se'n diu acció directa. Negar i encobrir la violència patriarcal és violència institucional...»

Laia Bonells, regidora de l'ajuntament, també afirma que, «si no es denuncien les pintades, els mossos no hi poden fer res, llevat que trobin els autors in situ», «Jo crec que les pintades embruten. Pots compartir el missatge i no recolzar que alterin el mobiliari públic. És un tema molt complex i cal fer un treball tots junts.» Com a resposta a la pregunta de LA TOSCA, diu: «No tinc constància de denúncies per part de l'ajuntament o de la policia local, des que soc regidora.» Per la seva banda, la sergenta Oviedo diu que, en els més de tres anys que està de servei a Moià, només s'han notificat un parell de pintades, i per part de particulars.

Amb aquests antecedents, sembla que les persones que expressen les seves reivindicacions o el seu ego mitjançant pintades poden haver-se sentit impunes. En parlem breument amb l'alcalde, conscient de ser davant un repte de gestió pública municipal: «Ja es pot anunciar. Ara que la situació econòmica ho permet, ens hi posarem, amb les pintades. Som conscients que caldrà incrementar els recursos de neteja i que en els llocs històrics cal la intervenció d'especialistes, però a partir d'aquesta tardor emprendrem actuacions.»

Pintades a l'avinguda de la Vila (fot. J. Font)

ACTES I ESDEVENIMENTS

Una festa major amb temperatures extremes

Elisa Roca i Jaume Clarà

Tant l'esplanada de baix com la de l'estanyol, al parc municipal, han estat els indrets on s'han dut a terme la majoria d'actes de la nostra festa major. Han estat espais en els quals s'han pogut mantenir les mesures i les distàncies dictades pel Procicat davant el Covid-19, perquè, no ho oblidéssim pas, encara estem sota els efectes d'una pandèmia difícilíssima d'eradicar i, per acabar-ho d'adobar, entre els dies 11 i 16 d'agost ens ha engolit una onada de calor extrema. Tot i això, aquest 2021 hi ha hagut ganes de festa major! Fem el repàs d'alguns dels actes i activitats (alguns altres queden recollits en les cròniques enviades per les mateixes entitats organitzadores).

XXI Aplec de la Sardana Vila de Moià

El diumenge 1 d'agost va tenir lloc una nova edició de l'Aplec de la Sardana. El parc va acollir una bona assistència de sardanistes i de gent amant d'aquesta dansa. Es van sentir i ballar sardanes airoses i ben escollides, interpretades per la Cobla Ciutat de Cornellà i la Cobla Sant

Jordi Ciutat de Barcelona. Després de la mitja part i com a homenatge a Ramon Marsinyac, traspasat aviat farà mig any, van tocar la sardana *La Mercè i el Ramon de Moià*, molt emotiva, ja que la Mercè i família la van ballar i després se'ls va fer obsequi d'una fotografia emmarcada de la parella en diferents moments i indrets, que la Mercè va rebre molt emocionada. Seguidament, en homenatge al pare Mateu, els cors de Moià, l'Estany i Collsuspina, acompanyats al piano per Júlia Garcia i sota la direcció de Mn. Ramon Muntadas, rector de Collsuspina i Castellterçol, van cantar la sardana *Primavera a Moià*.

41a Caminada Popular

Unes quatre-centes persones van participar en la Caminada Popular organitzada de manera impecable pel GEMI, el dia 8 d'agost. El recorregut, de prop de quinze quilòmetres, va començar, com és habitual, davant el pavelló, on els caminaires s'havien d'inscriure. Un cop fet aquest tràmit, la ruta es va dirigir cap a Vila-rasa per a, seguidament, enfilat cap

Aplec de la Sardana al parc municipal (fot. Ajuntament de Moià)

al pla dels Pins, caminar fins a albirar la majestuosa casa de Casagemes, continuar en direcció a la Moretona, on es va travessar la carretera N-141c, i, aleshores, anar davallant, per corriols, cap a les contrades de Vilagonella. Un cop feta tota la baixada calia triscar cap amunt fins a Bossanya, masia visiblement deteriorada per l'absència de masovers. Encarant ja els passos cap a Moià, els caminants van passar pel costat de la Caseta d'en Fermí per a retornar al punt de sortida. Com sempre, els organitzadors van preparar quatre avituallaments repartits durant el recorregut, que tothom va agrair, perquè, a part d'oferir productes boníssims, feien agafar forces a qui les perdia. De nou al pavelló, membres de l'organització van fer lliurament del record de la caminada, acompanyant els caminaires fins a la pròxima edició.

La Cabra d'Or

Les mesures i restriccions lligades al coronavirus van fer que un any més la festa de la Cabra d'Or es desenvolupés al parc municipal, amb l'esperança que l'any vinent es pugui retornar als volts de la plaça Major, on la història medieval té un escenari més adient. La direcció de la

part teatralitzada de la llegenda va anar a càrrec de Pau Arisa —que també va ajudar a coordinar la resta de l'espectacle conjuntament amb Fortià Casas i Marc Gallifa, entre altres— i les danses les va fer assajar Mireia Martos. Entre cabretes, enxirinats i cabrons, jovenalla, portadors i actors sumaven aproximadament una setantena de persones, acompanyades per una trentena de músics dirigits per Estrella Vallejo. Enguany, segons ens ha comentat Genís Soler —*Bernat* en la ficció—, «la gent ha estat més receptiva i amb més ganes de gaudir-ne que no pas l'any passat. Tanmateix, l'esplanada del parc en comparació amb l'indret de l'església on es feia habitualment, amb més caliu i proximitat, esdevé una mica freda, amb una distància entre el públic —assegut— i els actors —a l'escenari— que impedeix una fluida interactuació. El fet de dir-nos, a última hora, que per precaució no es podia anar a buscar la Cabra al Castell de Clarà i haver d'inventar un joc per a trobar-la, també ens va disgustar molt. No obstant això, esperem que l'any que ve ja puguem fer la festa en tot el seu auge i hàgim fet fora la pandèmia de la nostra societat.» Malgrat aquests entrebancs, tot l'aforament permès es va exhaurir ambdós dies

La Cabra d'Or balla també al parc (fot. Xavier Rius)

amb escriu, cosa que evidencia les infinites ganes dels vilatans de veure la llegenda i els ja famosos balls de la Cabra d'Or.

Pregó de festa major

Deu anys després del reeixit pregó de Quim Vila sobre el deute municipal —un pregó participatiu amb presència de bona part del món associatiu moianès, que va inaugurar la primera festa major d'una nova època política, amb Dionís Guiteras al capdavant del consistori—, enguany el Covid i la improvisació organitzativa no pronosticaven bons auguris. De fet, en fer-se el programa de la festa major el més calent era a l'aigüera.

Però, a vegades, de la improvisació en surt un bon resultat. I aquesta ha estat una de les ocasions. Amb menys de deu dies per a preparar-s'ho, el grup que garanteix la pervivència de les danses tradicionals del poble ho va aconseguir. Amb una durada d'uns tres quarts d'hora, a l'esplanada de baix del parc i amb retransmissió en directe per Ràdio Moià, els dansaires van plantejar al públic assistent, en format de concurs, un seguit de preguntes per a valorar el seu coneixement de les danses moianeses: a cada pregunta s'havia d'alçar una cartolina verda o una

de vermella. Després que el públic superés la prova, fou el torn —per sorpresa, segons han confirmat a LA TOSCA fonts de l'organització— de passar la prova en solitari, dalt de l'escenari, al nostre batlle. Dionís Guiteras fou sotmès primer a un TPR (test de preguntes ràpides) sobre el tema i, com a segona part, a una prova visual de detecció dels elements incorrectes que portaven diversos dels membres que participen en les danses (gitana amb el conill del Pollo, Pollo amb la còfia del ball de veguers...). Val a dir que, tot i alguna ensopagada, el nivell de respostes de la màxima autoritat municipal fou ben acceptable.

Bona part de l'èxit del pregó, a part del seu caràcter innovador, fou el paper dinamitzador del seu presentador, l'ex-dansaire i home de teatre moianès Albert Sala. A part de demostrar la seva experiència damunt els escenaris, també feu alguna picada d'ullet a la seva època de ballador, com la pregunta sobre el programa «Raíces» de TVE que enregistrà les danses moianeses l'any 1973.

Acabat el pregó, fou el torn dels Fenyà Rai! Aquest grup vallenc de cançó de taverna oferí un aplaudit repertori de cançons populars i satíriques, que aca-

Pregó participatiu a càrrec del grup de dansaires (fot. Ajuntament de Moià)

baren amb els quatre membres del grup interpretant les darreres cançons a peu d'escenari, tan a prop de la gent com ho permetien les mesures de distància pel coronavirus.

L'home orquestra d'en Peyu

El dissabte dia 14 en Peyu, conegut per les seves aparicions a TV3 en el programa d'en Toni Soler *Està passant*, pel seu programa radiofònic *El búnquer a Catalunya Ràdio*, per la seva faceta teatral o pels capítols de *Bricoheroes* —aquests conjuntament amb Jair Domínguez—, visibles també per YouTube, entre altres coses, va presentar el seu espectacle *L'home orquestra* al parc municipal. Amb totes les cadires de l'aforament ocupades, l'actor va descabdellar un seguit de textos humorístics i d'ironia, al més genuí estil Peyu, que van fer passar una estona molt bona al públic assistent, fent-lo desconnectar durant l'hora que va durar l'espectacle dels seus problemes quotidians. Amb una escenificació simple, quasi nua, va aconseguir transmetre un estil directe i proper que va afavorir la connexió amb els espectadors fins a l'últim minut, espectadors que van respondre al final de l'actuació amb un sonor aplaudiment.

Jornades Esportives

Amb gran èxit de participació, i amb grups locals, comarcals i fins i tot de fora de la comarca, tingueren lloc el divendres 13 i el dissabte 14 les Jornades Esportives al pavelló municipal i al camp de futbol, amb torneigs de bàsquet 3x3, futbol 5, futbolí i pàdel. Una iniciativa que era fruit de la participació del jovent en l'elecció de les activitats de festa major.

Vigília de la festa major

El repic de campanes, tocades a mà pel grup de joves que ja ho va fer l'any passat, assenyalà que ens trobàvem en vigílies de la festivitat de la Mare de Déu Assumpta. A causa de les restriccions per a prevenir incendis forestals, els tradicionals coets foren substituïts per l'encesa d'una traca a la plaça de Sant Sebastià, a càrrec de Joan Gaja.

Dia de la festa major

La missa solemne de festa major, celebrada pel rector, Mn. Fulgence, transcorregué amb una bona presència de fidels, amb l'acompanyament de l'orgue i amb els cants del grup coral de la parròquia. Enguany encara no es pogué realitzar la visita al cambril de la Mare de

Jornades Esportives, al camp de futbol (fot. Ajuntament de Moià)

Déu. Val a dir que l'endemà s'oficià la tradicional missa pels difunts de la parròquia, amb homilia del P. Marian Baqués, i l'endemà passat l'eucaristia a intenció de la gent gran, amb prèdica de Mn. Josep Ruaix.

Al migdia, quan va tenir lloc el vermut musical la calor era intensa a l'esplanada de l'estanyol. Els plataners, malgrat que deixaven anar alguna de les seves fulles per la secada, oferien una agradable ombra, que, juntament amb l'excel·lent música que va oferir el conjunt Swing Engine, van fer del vermut de la festa major una activitat altament concorreguda i ben organitzada.

A la tarda de la festa major, el parc fou l'escenari del concert de l'orquestra Rosaleda.

Campionat de tenis taula

El dia 16 es va celebrar el V Campionat de Festa Major de Tenis Taula. Tal com comenta en Jordi Ferrer, enguany va ser un èxit de participació, amb un total de quaranta-sis jugadors dividits en dos grups de diferent nivell, per tal de donar cabuda a tothom. El nivell federat va comptar amb la participació d'altres clubs, com L'Hospitalet, Valls de Torroella o Cas-

tellgalí. Tanmateix, el CTT Moianès va assolir els dos primers llocs en una gran final. Es va gaudir d'un bon ambient i l'organització va quedar molt satisfeta de la gran participació d'aficionats que van animar-se a agafar la pala i passar una bona estona jugant.

Mostra de Danses Tradicionals

Després d'un any d'absència, la mostra de danses tradicionals moianeses tornà per la festa major. En lloc de fer-la a la plaça Major es va fer al pati de l'Escola Josep Orriols i Roca, cosa que, amb la calor que havia fet els darrers dies, feia preveure una minva en l'assistència de públic. Doncs bé, fou tot al contrari, i una nombrosa concurrència es feu present per presenciar el ball dels Veguers de Sant Joan, dos balls dels bastoners (que no havien sortit, com és costum, el matí del dia de la festa major i que era la primera vegada que actuaven amb instrumentació de la Cobla Sabadell), el ball de rams, executat per les dues parelles de gegants, i el vals-jota. Val a dir que es trobà a faltar la sardana d'exhibició i el ball de nans (i també que des de fa anys ni el ball del Ciri ni el de Gitanes no es ballen mai a l'estiu).

Els veguers de Sant Joan ballaren al pati de l'escola J. Orriols (fot. Ajuntament de Moià)

Concert de música africana

El dia 16 a la nit el parc municipal fou escenari d'un concert de música africana a càrrec del grup Afrobatu, format per intèrprets senegalesos i malians. Al llarg d'una hora els seus set membres oferiren una mostra del seu repertori, que fou seguit per un auditori que mig omplí l'esplanada de baix. No s'acomplí el propòsit expressat a LA TOSCA pel regidor de Cultura que aquest concert servís per a fer partícip de la festa major la població moianesa d'origen africà.

Festa de l'Arbre Fruiter

Una presidència formada pels integrants de l'equip de govern de la Universitat d'Estiu del Moianès, dependent de la Universitat Ramon Llull i vinculada al Consorci del Moianès (Marian Baqués, Anna Gabriel, Josep Gallifa i Núria Trullà), es convertí en la primera presidència coral dels 116 anys d'existència de la Festa de l'Arbre Fruiter. A propòsit, cal remarcar la improvisació de l'ajuntament en l'organització de la festa d'enguany, fet que es traduí en la difusió del programa per les xarxes només dos dies abans de la seva celebració (la informació en el programa

general de la festa major només n'indicava l'hora).

Però, malgrat la invisibilització de la festa, el públic continua assistint-hi de manera fidel. I, aquesta vegada, a més dels lliuraments de premis del concurs de dibuix infantil Lerín-Vilardell i dels treballs de recerca de l'Institut Moianès, també s'hi pogueren escoltar les intervencions de l'alcalde, Dionís Guiteras (que atribuí a la incertesa del coronovarius els retards organitzatius), les de Marc Gallifa i Lluís Cascales en nom de l'Agrupament Escolta Amadeu Oller (que rebé el Premi al Civisme en reconeixement a la seva tasca en el lleure infantil durant la pandèmia) i, per part de la presidència de la festa, la de Marian Baqués, que exposà una molt detallada relació de l'activitat duta a terme per la Universitat d'Estiu del Moianès. L'homenatge a la vellesa fou protagonitzat pel matrimoni Catalina-Subirana.

Una vegada conclosa la festa amb l'Himne de l'Arbre Fruiter (de nou en versió enregistrada), l'Espai Musical de Moià oferí un petit concert de música de banda, que posà un digne colofó a la jornada de tarda i a tota la festa major, ja que no s'havia programat cap activitat per a la nit del 17 d'agost.

Membres del consistori amb les entitats homenatjades durant la Festa de l'Arbre Fruiter

LES ENTITATS INFORMEN

XXXIX Trobada de Gegants de Moià

Geganters de Moià

Si ja era prou complicat organitzar una Trobada de Gegants amb les mesures i restriccions imposades per part del Procicat, imagineu-vos si s'hi afegeix el mal temps. Impossible que es compliqués més. Però bé, el cap de dos anys vam poder tornar a gaudir de gegants convidats d'arreu del territori.

No havia plogut en tot l'estiu, que vint-i-quatre hores abans de celebrar la trobada i en veure la predicció de pluja es va decidir que la trobada tindria lloc el pavelló municipal. Sabíem que no seria el mateix, que no quedaria tan lluït com voldríem, però l'important era que gegants vinguts de fora poguessin tornar a ballar a casa nostra.

Degut a les restriccions i per tal de poder celebrar la trobada amb total seguretat, només van participar-hi sis colles, però gairebé totes elles mai vistes a la nostra vila. Per primera vegada ens van visitar els gegants de Els K Més Sonen de Balsareny, la família boja de Torà i els gegants de Cantonigròs. També ens visitaven els gegants de Molins de Rei, que

ho feien per primera vegada amb els seus vestits nous, els gegants egipcis de Casà de la Selva i els gegants de Cercs, que feia vint-i-un anys que no venien a Moià. Un total de vint-i-nou figures, ja que totes les colles les van treure totes, i és que després de tant temps parats tenien moltes ganes de fer-les ballar.

Cal destacar que la presentació de la trobada va anar a càrrec de dos capgrossos: en Geppetto i el Groucho Marx, que a través d'un adient fil conductor anaven presentant tots els gegants que ens visitaven.

Els Geganters de Moià estem molt contents d'haver pogut tornar a organitzar una trobada de gegants, i encara més sabent que hem estat de les primeres colles geganteres a fer-ho.

Un cop més, volem agrair als vilatans el fet d'haver-nos acompanyat de nou. Gràcies per continuar fent que Moià sigui Gegant!

Per acabar, no oblidem que la cultura és segura i que no s'ha de defallir en la tasca de fer viure les nostres tradicions.

Trobada gegantera al pavelló (fot. Geganters de Moià)

A casa,
aposta per un dinar
sense risc d'incendis.

Prevenir el foc,
comença aquí.
#TriemPrevenirElFoc

incendis.gencat.cat

Diputació
Barcelona

Generalitat
de Catalunya

Notícies del Cercle

Cercle Artístic del Moianès

Aquest estiu, encara marcat per la pandèmia, al Cercle s'han continuat organitzant les activitats habituals (trobades per a dibuixar, concursos de festa major), però també s'hi han afegit noves activitats (exposicions i col·laboració amb la Fira d'Artesans i Artistes). A continuació anirem detallant cadascuna de les activitats.

Exposició col·lectiva recordant Joan Abancó

El dia 17 de juliol es va inaugurar a la sala d'exposicions del Casal la mostra col·lectiva de Marina Berdalet Andrés, Maria Estevadeordal Serarols, Eudald Font Cleries, Antonio García Iglesias i Carles Riera i Fonts. Va reunir quinze obres d'artistes que van estar pintant i gaudint del coneixement i l'experiència vital de Joan Abancó, més dues obres del mestre i uns retrats que va fer Enrique López (Logar) d'alguns dels participants de la mostra en l'època en què compartien moments a l'estudi. Les obres de Marina Berdalet reproduïen alguns detalls de l'estudi on els artistes reunits en l'exposició havien pintat i compartit moments i experiències.

Durant la festa major de 1975, Maria Estevadeordal, Eudald Font, Antonio García i Carles Riera ja havien realitzat una exposició col·lectiva a la sala del Banc Mercantil de Manresa, a Moià. Aquesta mostra va ser l'embrió de les exposicions col·lectives del Cercle Artístic del Moianès. La iniciativa va permetre reunir de nou diferents artistes moianesos que havien compartit mestre i molts moments pictòrics en la dècada dels anys setanta, cada un dels quals ha evolucionat de diferent manera.

En la inauguració hi va haver parlaments de Xavier Vidal, president del Cer-

cle Artístic del Moianès, Dionís Guiteras, alcalde de Moià, Eudald Font i Carles Riera. En els parlaments es van recordar els moments viscuts i els ensenyaments rebuts, no únicament de tècnica de pintura, en l'estudi Abancó. L'exposició restà oberta fins a l'1 d'agost.

Exposició de dibuixos i pintures de Jaume Casacuberta

El dia 7 d'agost la zona de l'estanyol del parc municipal fou l'escenari de la inauguració de l'exposició de dibuixos i pintures de Jaume Casacuberta. La mostra, a la sala del Casal, era una recopilació de treballs d'aquest pintor que tenien com a tema el parc de Moià reproduint-ne aspectes segons diferents tècniques (oli, aquarel·la, dibuix).

Aquest projecte estava previst per a l'estiu del 2018, però hagué de ser cancel·lat. Enguany s'ha recuperat, en record a l'artista d'origen moianesenc (concretament, del municipi de Calders) i amb residència a Manresa, que ens va deixar el 7 de gener del 2020.

L'acte inaugural va ser conduït per Xavier Vidal, que va introduir Josep Maria Masegú, el qual presentà l'exposició i homenatjà la figura de Jaume Casacuberta. Van intervenir-hi també Alba Comas, presidenta del Cercle Artístic de Manresa, i la vídua de Jaume Casacuberta.

El malaguanyat pintor havia preparat minuciosament l'exposició, amb temes d'un lloc tan emblemàtic com és el parc municipal de Moià, on l'artista havia passat moltes estones creant. La mostra restà oberta fins al 15 d'agost.

Fira d'Artesans i Artistes

El Col·lectiu Am'art ha convocat una fira d'artesans i artistes que ha reunit

Visita al taller de Montserrat Cardona. Repartiment de premis (fot. Cercle Artistic)

més de trenta parades durant tot el dia 13 d'agost. En el transcurs de la fira hi hagué actuacions de diferents àmbits de les arts: música, dansa, màgia, clown. Molts d'aquests artistes van aprofitar l'ocasió per a estrenar espectacle. El Cercle va gestionar diferents activitats que es feren coincidir amb el dia de la fira per tal de sumar-se a l'esperit artístic de la jornada.

Art al comerç. S'han emparellat més de trenta artistes amb trenta comerços de Moià, des dels aparadors dels quals s'ha pogut gaudir de les seves obres.

Recorregut de tallers d'artistes. Diversos artistes i artesans van obrir d'11 a 14 h els seus tallers perquè el públic els pogués visitar. En aquesta primera experiència hi van participar cinc tallers.

5è Sketchcrawl de Moià (37è itinerant pel Moianès). Prop de vint dibuixants del Moianès, Osona, Barcelonès i Vallès van poder dibuixar l'ambient de la fira.

29a Trobada de Retrats del 2n divendres. A la tarda de la fira uns quants del dibuixants habituals van poder retratar alguna de les parades de la fira, com també algun espectacle.

Activitats de festa major

55è Concurs de Pintura Ràpida. Tren-

ta-nou participants. Premis: 1r, Joan Vila Arimany; 2n, Yolanda Urango; 3r, Mayra d'Amore; 4t, Aida Mauri; 5è, Enric Besora; premi especial comerç, Julio García; premi especial d'aquarel·la «Jaume Casacuberta», Oriol Olivé; accèssits, José Millás, Sáez Carrasco, Lluís Puiggròs, Mercè Humedas; premi juvenil, Sergi Giménez; accèssit juvenil, Ariadna Marginedas.

37è Concurs de Dibuix Infantil. Premis: Categoria A (fins a 3 anys): 1r, Iago Vilardell; 2n, Marc Domínguez; 3r, Aina Vilardell. Categoria B (de 4 a 6 anys): 1r, Pau Rafart; 2n, Joel Vilardell; 3r, Pau Griffith. Categoria C (de 7 a 9 anys): 1r, Joel Rafart; 2n, Marcel·lí Griffith; 3r, Gisela Vicente. Categoria D (de 10 a 14 anys): 1r, Aicor Muñoz; 2n, Fidel Griffith; 3r, Elvira Homs.

XXIX Concurs de Dibuix Miquel Llerín - Maria Vilardell. Categoria A (fins a 3 anys): 1r, Iago Vilardell; 2n, Anna Fernández; 3r, Roger Font. Categoria B (de 4 a 6 anys): 1r, Joel Vilardell; 2n, Mariona Romeu, 3r, Maria Fernández. Categoria C (de 7 a 9 anys): 1r, Marcel·lí Griffith; 2n, Arnau Migales; 3r, Laia Valldeoriola. Categoria D (de 10 a 14 anys): 1r, Fidel Griffith; 2, Pau Ladrón de Guevara; 3r, Ariadna Santamaria.

Biblioteca Municipal 1 d'Octubre

Durant tot el mes d'agost van estar exposades les pintures «Colors de l'Àfrica» de l'artista senegalès Diaw, el qual és de formació autodidacta i viu a Toubab Dialaw, poblet de la costa de Dakar. Es va fer la seva casa-taller «Couleurs d'Afrique», on pinta, viu, exposa, i també acull tothom que vulgui conversa, oferint-li un te i sempre amb un somriure. Amb pocs colors i teles reciclades pot

fer un gran quadre, pintar pedres, fustes o plàstics; per a ell qualsevol suport és vàlid quan la inspiració arriba, tant de dia com de nit.

El dijous 12 d'agost, amb motiu de la festa major, es va fer al parc l'espectacle de màgia «No límits» a càrrec de la Dama Inquieta; un espectacle molt divertit per a tots aquells que estan disposats a meravel·lar-se, riure i participar.

A la biblioteca hem incorporat el nou servei de préstec de jocs de taula, jocs de diferents estratègies i per a totes les edats que us aportaran diversió, aprenentatge de competències, habilitats cognitives, motrius i relacionals. El 28 de juliol es va organitzar al parc un tastet de jocs de taula a càrrec de l'associació Caldaus. Així, van presentar els nous jocs de la biblioteca i van ajudar els participants a familiaritzar-se amb cada un dels jocs.

Pel setembre reprenem la tertúlia literària de novel·la amb *La drecera* i la presència del seu autor, Miquel Martín. Aquesta novel·la va rebre el XVIII Premi Mª Àngels Anglada de narrativa. El narrador d'aquesta història, tot just sortit de la infantesa, viu en un petit poble de l'Empordà amb els seus pares, que fan de masovers al xalet d'una família benestant. Fascinat, observa la vida dels

senyors i els seus fills, que habiten un món inaccessible i cada vegada més contradictori per a ell. *La drecera* ens descriu un paisatge físic i humà que ja ha desaparegut.

Començarem un nou club dedicat a l'òpera; el Departament de Cultura, a través del Servei de Biblioteques de la Direcció General de Cooperació Cultural, i el Gran Teatre del Liceu col·laboren a facilitar que les biblioteques ofereixin clubs al voltant de l'òpera, proporcionant-los recursos per a dur a terme aquestes activitats: lots de llibres, conferències, recursos d'informació per a conèixer millor les obres operístiques i avantatges per a assistir a les funcions del Liceu. Anirem informant d'aquesta activitat i de totes les que podem fer. Si us interessa rebre informació, us podeu subscriure al butlletí mensual.

Tastet de jocs de taula (fot. Biblioteca Municipal 1-0)

El Museu de Moià - Coves del Toll, principal actiu turístic del Moianès

Museu de Moià

El propassat 22 de juliol l'Ajuntament de Moià va rebre la notificació que la Generalitat de Catalunya renova per quatre anys, fins al 4 d'agost del 2025, la qualificació de Moià com a municipi d'interès turístic, amb una principal afectació pel que fa als horaris comercials dels nostres botiguers, ja que els permet de mantenir el règim d'obertura dels comerços i serveis en caps de setmana i festius.

Històricament, el pol d'atracció comercial i de visitants a Moià el podem remuntar a l'any 1151, quan el comte de Barcelona Ramon Berenguer I atorga la concessió de fira i mercat a la vila de Moià per la seva indiscutible capitalitat de la contrada. Una fita interessant es produeix uns segles més tard: el 6 de febrer

de l'any 1855 el Ple de la Corporació estableix com a dia de mercat setmanal a la vila de Moià el diumenge i així es manté fins a l'actualitat.

A finals del segle XIX i principis del XX és ben conegut per tothom que s'inicia el turisme d'estiueig a la nostra població i al Moianès, en bona part fomentat per les bones condicions climàtiques de l'altiplà per a les persones amb problemes respiratoris. Aquest fet dona una nova empenya al comerç i als serveis de la vila.

Durant el segle XX l'atractiu comercial i sobretot turístic i d'estiueig creix, tal com ha posat en relleu l'Associació Cultural Modilianum en el seu últim número, el 64, sobre l'estiueig al Moianès, que recull les ponències de la jornada realitzada el propassat mes de juliol.

A finals del segle XX, recuperada la democràcia i les administracions pròpies com la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Moià realitzà nous tràmits per a mantenir Moià com a zona d'interès turístic i comercial. Així, el 28 d'abril de 1994, la Comissió de Govern Municipal va acordar per unanimitat sol·licitar al director general de Comerç Interior i Serveis l'exclusió de l'horari general per als establiments comercials ubicats a la zona d'interès turístic de la població, d'acord amb el que estableix el Decret 41/1994, de 22 de febrer, d'horaris comercials.

El 23 de juny de 1994, el director general del Departament de Comerç, Consum i Turisme de la Generalitat va resoldre fer un informe favorable, denominat 11/94-B-7, aprovant la sol·licitud efectuada per l'Ajuntament de Moià i qualificant el municipi com a zona turística durant tot l'any, amb els efectes que sobre l'horari comercial estableix el Decret 41/1994.

El 21 de novembre de 2018 els Serveis Tècnics de la corporació municipal emeten un informe sobre la consideració de municipi turístic de Moià, on s'indica que, en aplicació de la normativa vigent, la Llei 18/2017, de l'1 d'agost, de comerç, serveis i fires (en la seva redacció vigent de data 27/03/2018), la declaració té vigència fins al 3 d'agost del 2021.

Aquest any 2021, doncs, calia des del consistori renovar aquesta acreditació. L'Associació de Botiguers i Comerciants de Moià (ABIC) va recollir firmes; els serveis jurídics de l'Ajuntament de Moià van revisar quins arguments permetia la legislació vigent (Llei 18/2017) per a fer aquesta renovació i van adonar-se que l'article 38.1, del títol IV de la Llei, deia: «disposar d'algun bé declarat patrimoni de la humanitat, d'algun immoble d'interès cultural integrat en el patrimoni històric-artístic o d'equipaments culturals que generin una afluència anual acreditada de visitants que superi el nombre d'habitants del municipi».

I és aquí on el nostre tresor patrimonial del Museu de Moià - Casa Rafel Casanova i el Parc Prehistòric de les Coves del Toll han esdevingut una peça clau per a la renovació d'aquesta acreditació. La directora-gerent del Museu de Moià emet un informe on recull la importància d'aquests equipaments, no solament com a atractius patrimonials, sinó també turístics; ja que, alhora que activen i conserven el patrimoni, permeten l'activació directa i indirecta de l'economia de Moià i el Moianès, tant en l'àmbit laboral com en l'àmbit dels sectors serveis, principalment.

Això es posa de manifest en el nombre de visitants que han vingut a conèixer-los i, per tant, que de retruc han conegut Moià, el Moianès, els nostres comerços, serveis, restaurants, bars, cases de turisme rural, hostals, etc.

En els darrers vint anys el Museu de Moià - Casa Rafel Casanova i el Parc Pre-

històric de les Coves del Toll han tingut en conjunt 573.436 usuaris i visitants a les seves instal·lacions, i això és prop de cent vegades els habitants de la població.

Una altra dada interessant és agafar com a referència l'últim any abans de la pandèmia del Covid-19, l'any 2019, i fer una comparació dels usuaris i visitants del Museu de Moià i equipaments dependents en relació a la població de Moià i el Moianès. Doncs bé, el Museu de Moià i equipaments dependents (31.303 persones) dupliquen en el conjunt en usuaris i visitants a la població del total de la comarca del Moianès (13.603 habitants), i quintupliquen en usuaris i visitants els habitants de Moià (6.267 h).

Aquestes dades posen en relleu la importància de la institució del Museu de Moià i els seus equipaments patrimonials destacats (el Parc Prehistòric de les Coves del Toll i la Casa Rafel Casanova) com un punt essencial per al desenvolupament econòmic i turístic de Moià i el Moianès.

És voluntat del Museu de Moià i de l'ajuntament, des de l'obertura al públic de forma regular dels dos equipaments, tenir el Museu Arqueològic i Paleontològic situat a la vila de Moià i no optar per fer un edifici que complementi el Parc Prehistòric de les Coves del Toll. D'aquesta manera es vol afavorir que els visitants del Parc Prehistòric de les Coves del Toll complementin després la seva estada a Moià amb la visita al Museu Arqueològic i Paleontològic, ubicat en la Casa Rafel Casanova, i així aportin activitat econòmica al comerç i restauració de la vila. Aquesta voluntat es reforça amb el fet que els visitants de les Coves del Toll amb l'entrada de la cova poden posteriorment visitar gratuïtament la Casa Rafel Casanova, amb totes les exposicions permanents i temporals disponibles.

Continuem caminant plegats. L'enhorabona a Moià per haver aconseguit reva-
lidar aquesta acreditació.

MOIANÈS

Dues campanyes d'estiu amb molt bona acceptació

Consell Comarcal del Moianès

Viu l'estiu a l'Ecomuseu del Moianès

S'ha organitzar des de l'Àrea de Turisme la campanya d'activitats *Viu l'estiu a l'Ecomuseu del Moianès*, amb xerrades, poesia, caminades, visites..., tretze activitats programades i vuit activitats ja realitzades amb un total de 295 participants fins al moment, que han tingut molt bona acollença.

Les activitats realitzades en el marc d'aquest projecte han estat: el 21 de juliol, sortida de natura per la riera de Fontscalents; el 28 de juliol, visita a la Mina de l'Estany i a l'Espai Hemalosa d'Oló; l'1 d'agost, presentació de les noves accions de la campanya a Sant Quirze Safaja; el 5 d'agost, els gelats, un plaer mil·lenari, a les poues de la Ginebreda; el 6 d'agost, caminada pel Camí Ral, de Collsuspina a Moià; el 8 d'agost, ioga al rentador de llana de Castellterçol; el 9 d'agost, ruta Coneix Moià, i el 10 d'agost, la poesia va a la font, a Sant Quirze Safaja.

#FEMOCISEGUR

També durant aquest estiu estem duent a terme la campanya #FEMOCISEGUR de reducció de riscos en el consum de drogues i de foment de les relacions saludables en el civisme. Té lloc a tots els municipis del Moianès i s'ha organitzat conjuntament amb el Servei Comarcal de Joventut i l'Oficina de Consum del Consell Comarcal del Moianès. La campanya inclou:

- Formació telemàtica: eines per a agents de tots els ajuntaments i Consell Comarcal del Moianès que participen en l'organització de les festes.
- Repartiment d'una carpeta de consum informativa, amb la normativa i els

formularis per a tots els bars del Moianès.

- Identificació dels espais d'oci alternatius dels deu municipis del Moianès. S'han situat codis QR en tots aquests espais i cada setmana se'n va modificant el contingut, que també es difon per les xarxes socials (podeu consultar-ho a l'Instagram @moianesjove). També s'hi han inclòs preguntes dirigides als joves. Fins al moment s'han realitzat 206 captures del codi QR.

- Educadors/es de carrer de nit i de proximitat: dos educadors es desplacen una nit a cada municipi del Moianès durant quatre hores.

- Recomanacions per a les famílies.
- Curs de formació d'agents de salut juvenil: a l'octubre es realitzarà una formació de dotze hores en quatre sessions per a consolidar un grup estable que faci d'agent de salut juvenil al Moianès. Treballarem i debatrem sobre temes de salut, autoestima, alimentació, afectivitat, sexualitat, prevenció en el consum de drogues, gestió d'activitats, etc.

* * *

Des del Servei Comarcal de Joventut i l'Oficina Jove del Moianès, en coordinació amb els ajuntaments de la comarca, s'ha realitzat un conjunt d'activitats descentralitzades en els deu municipis. Fins al moment, 154 joves de la comarca han participat en les següents activitats: el joc de l'assassí, a Sant Quirze Safaja; Escape Room exterior, a Collsuspina; taller de malabars, a Monistrol de Calders; Bubble Football, a Castellcir i Santa Maria d'Oló. Les activitats a la resta de municipis es faran durant les pròximes setmanes.

Recitant Màrius Torres a Sant Quirze Safaja. Ruta Coneix Moià (fot. Consell Comarcal)

Notes terçolenques

Ramon Puig

Jazz al Castell

El ja tradicional concert de jazz que organitza la Fundació Anzizu i Amics del Castell el darrer dissabte de juliol ha renovat tant la qualitat com una nodrida concurrència disposada a gaudir d'un bon concert en una nit d'estiu. El grup vallesà Martí Ventura Trio va oferir una sèrie de composicions pròpies, ressaltant la peça *De bon rotllo*. El líder i teclista M. Ventura anà presentant els temes pausadament, acompanyat d'un molt expressiu i animós bateria, Lluís Ribalta, i el contrabaix de l'Àngel Cordero, també molt expressiu. El «final de festa» fou molt especial, amb la reaparició de la cantant Celeste Alías (que ja fou acompanyada pel pianista Marcos Mezquida al Centre, el passat mes de maig), que va oferir tot un reguitzell de coneguts boleros, acabant amb *Piel canela*, tot un clàssic, amb el públic corejant el rodolí «Y tú, y tú, y nadie más que tú». Al final, eufòria i satisfacció entre la concurrència. Presentaren l'acte Montserrat Castanys, pel Patronat, i el batlle Isaac Burgos.

El silenci dels telers

La prolífica autora Assumpta Montellà, especialitzada en temes de recerca històrica punyent, és l'autora d'aquesta peça teatral que es remunta a cent quaranta anys enrere, en una de tantes colònies tèxtils que hi havia al país. La Pilar i la Carme (Maria Casellas i Andrea Portella) simbolitzen dues treballadores: l'una idealitza tenir un lloc de treball «per tota la vida», sota la protecció de l'amo, mentre que l'altra, per contra, critica la manca de criteri i pensament i el paternalisme empresarial, i ho veu com una opressió. Van desfilant les pors, assetjaments, lligadures, el moviment obrer, les vagues, l'enriquiment de l'empresariat durant el període 1914-1918 a causa de la guerra europea, la dictadura de Primo de Rivera, la República, la guerra civil, la postguerra i els tancaments generalitzats arribada la dècada de 1980. El diàleg, a vegades clar i dur, feu que part dels assistents se sentissin interpel·lats per la intensa vida tèxtil castellerçolenca, que marcà una colla de generacions.

Rememrança de Manuel Cubeles en l'aniversari de la mort de Prat de la Riba (fot. Josep Font)

Centenari de Manuel Cubeles en l'homenatge a Prat de la Riba

La fortíssima personalitat coreogràfica i humana de Manuel Cubeles i el suport i mestratge a tot el moviment dansaire català, incloent-hi l'Esbart Rosa d'Abril de Castellterçol, va fer que l'edició d'enguany de l'efemèride pratenca coincidís amb els cent anys del seu naixement.

La professora del Conservatori del Liceu Pilar López va fer una detallada semblança de Manuel Cubeles i Solé. Nascut el dia de Nadal de 1920, fill de Manuel, carboner de Maella (Terra Alta, a la part de la Franja), i d'Esperança (Terra Alta, al Principat), la seva inquietud infinita el portà a promocionar el teatre amateur a Sarrià. Entrà a formar part de la Federació de Joves Cristians de Catalunya (fejoicistes) i sempre mostrà una gran afició per la dansa. Estudià als Caputxins de Pompeia i arribà a ballar davants els presidents Companys i Aguirre. Mobilitzat en la «lleua del biberó», va ser enviat a la batalla del Segre (1938) i fou ferit en una cama entre Balaguer i Camarasa. Patí catorze operacions fins que el Dr. Josep Trueta li va salvar la cama.

«No podem cantar en català, però ballarem en català.» Prohibits els fejo-

cistes, entrà a l'Acció Catòlica, on coneix Josep Benet, la Comissió d'Entronització de la Mare de Déu de Montserrat (1947) i fa molta activitat a la parròquia de Santa Madrona. Inicia l'Esbart Verdaguer en 1948 i, posteriorment, els de Manresa, Maragall (Rubí), Santa Tecla (Tarragona), Sant Genís de Taradell. Naturalment, Marboleny (les Preses) i el nostrat Esbart Rosa d'Abril de Castellterçol. Fou director del Festival de la Canción Mediterránea entre 1959 i 1967 i va dur a terme a Radio Nacional el programa «Paraula i pensament».

A Castellterçol es caracteritzà per la gran col·laboració amb Joaquim Serra, la consideració del promotor cultural Joan Sagalés, la participació en les famoses conferències culturals de 1957-1960, avalades per Mn. Jaume Homs, però sobretot el suport entusiasta de l'Esbart Rosa d'Abril, i tot plegat emmarcat per una admiració molt gran envers Prat de la Riba.

El mític Esbart Marboleny, amb una quarantena de balladors, pandero, piano, acordió, tenora, contrabaix i un expressiu rapsode presentaren l'espectacle *La difícil senzillesa*, una creació en homenatge a Cubeles.

Actuació de l'Esbart Marboleny (fot. Josep Font)

El Cor Jove del Moianès canta als Alps

Carles Farreras

El Cor Jove del Moianès

El Cor Jove del Moianès, juntament amb cantaires provinents d'Eslovènia i França, han cantat l'obra *Le Roi David*, d'Arthur Honegger, en el marc del Briançon International Choral Meeting que es va dur a terme durant la darrera setmana del mes de juliol a la bonica ciutat de Briançon, situada als Alps francesos, ja tocant a la frontera amb Itàlia.

Aquest jove cor, nascut de l'Escolania de Castellterçol, està integrat per nois i noies de la nostra comarca, dirigits per Elisenda Cabero i qui signa, Carles Farreras. El passat mes de maig van donar inici a la seva activitat vinculats a la Fe-

deració de Cors Joves de Catalunya en un magnífic concert al Palau de la Música Catalana, on, juntament amb la resta de cors de l'esmentada federació, van estrenar diverses obres de joves compositors catalans.

El cor té la porta oberta a qualsevol jove interessat en el cant coral, i a qualsevol infant, ja que durant el darrer curs els mateixos directors hem endegat un cor infantil que hem anomenat «Escolaniu».

Si voleu posar-vos en contacte amb nosaltres, ens podeu escriure a escolanidecastell@gmail.com.

Repàs de l'estiu a l'Estany

David Prat

L'art

L'Estany continua abocat a les diverses expressions artístiques. Després que aquesta primavera es presentés el llibre de Tona Gustà (ressenyat a LA TOSCA

núm. 800), l'estiu va començar carregat d'art.

El dissabte 3 de juliol es va presentar a la Casa de Cultura l'exposició de **pintura** *Evocant l'Estany*, de Marina Berdalet.

L'acte va ser presentat per la regidora de Cultura, Eli Vidal, i hi va fer una intervenció Xavier Vidal, president del Cercle Artístic del Moianès, que va destacar la capacitat d'observació de Berdalet i va parlar de com l'artista se sentí acollida a l'Estany, un poble reclòs entre puigs i serrats, ara farà vint anys. Finalment, la mateixa Marina Berdalet va prendre la paraula. Destacà el fet que *Evocant l'Estany* és la primera exposició que fa en solitari, com a pintora, a la Casa de Cultura de l'Estany, una infraestructura cultural en l'engegada de la qual va tenir tant a veure durant els anys en què va treballar com a dinamitzadora cultural de l'ajuntament i com a directora de l'espai. Segons Berdalet, l'art és una eina de coneixement del nostre interior i també de l'entorn, i l'exposició vol explicar com un territori, en aquest cas l'Estany, pot afectar l'obra d'un artista.

A més, la Casa de Cultura va organitzar, al llarg de l'estiu, dos tallers de pintura, un dels quals va ser conduït per la mateixa Marina Berdalet (*De l'apunt natural al paisatge interior*), i l'altre, pel també pintor estanyenc Manel Doblas (*Al teu aire*).

No es pot parlar d'art i de l'Estany sense aturar-se en la marca ja consoli-

dada de l'**Stagnum**. La tretzena edició del festival va començar el 31 de juliol al claustre del monestir amb un espectacle atreuit que feia encaixar la trompeta jazzística del reconegut Raynald Colom amb la poesia de la moianesa Neus P. Cirera. Les dues disciplines artístiques van haver de combinar-se inesperadament amb la pluja intensa i els llamps que van irrompre al poble durant l'hora sencera que va durar l'espectacle, i el resultat va ser més que reeixit i sorprenent. El festival ha ofert quatre espectacles més i ha publicat el seu segon disc. En aquesta ocasió, es tracta de la gravació del concert *Bach a l'Havana*, de María Lilia Cano, que va formar part de l'edició anterior de l'Stagnum. En el tercer disc de la col·lecció, que apareixerà l'estiu que ve, hi tindrem el concert de l'Stagnum Jazz Quartet, que es va celebrar als claustres del monestir el 14 d'agost.

Per acabar, el diumenge 22 d'agost, l'Escola Internacional de Cinema del Moianès va presentar a l'Estany, dins la seva gira comarcal, el treball d'alguns alumnes de la primera promoció, entre els quals destaquem el curtmetratge *Jocs en temps de guerra* de

Alguns membres d'Estem4all reunits a l'Estany (fot. Marta Buzzi)

Jaume Rovira, una **pel·lícula** sobre la infantesa del seu pare, el Quico de cal Creu.

Ciència i tecnologia

El 4 d'agost un grup d'estanyencs inquiets i interessats en la difusió de la cultura científica i tecnològica va exposar davant d'alguns representants de l'ajuntament i d'entitats del poble les iniciatives que duen a terme i les que tenen previst de liderar d'ara endavant. L'origen de tot plegat és la creació de l'associació **Steam4all**, amb seu a l'Estany, que, seguint la línia dels projectes STEM que hi ha arreu del món, pretén entre altres coses donar suport a les escoles rurals que volen difondre la cultura científico-tecnològica, tant entre els mestres com entre els alumnes, i posant especial interès en les alumnes. La repercussió de la tasca de l'associació ja ha arribat més enllà dels límits comarcals, tant pel que fa als experts voluntaris que hi col·laboren com a les escoles participants.

Del mateix grup impulsor d'aquesta associació ha sorgit la idea de crear un club de *makers* a l'Estany, que ja compta amb un grapat de joves membres, amb projectes de realització imminent, com el de fer la maqueta d'una casa domotitzada o un telescopi.

Finalment, la mateixa inquietud per la difusió d'una cultura científica empeltada de sensibilitat humanística i ambiental ha animat alguns estanyencs a unir esforços per empènyer el poble cap a l'objectiu final de l'autosuficiència energètica. En primer lloc, iniciant converses amb l'ajuntament per mirar de coordinar projectes i, en segon lloc, impulsant la creació d'un grup de veïns que s'acullin a alguna de les iniciatives que ja existeixen a Catalunya per a poder iniciar la instal·lació massiva de plaques fotovoltaïques a les teulades de les cases del poble.

El patrimoni

Membres de la junta parroquial de Santa Maria de l'Estany han manifestat aquest estiu que els neguiteja la deixadesa del bisbat en relació als degoters i les humitats de l'antiga Posada, que està situada al damunt de l'actual museu del monestir. Fa pocs mesos hi va pujar un paleta del poble, que va constatar el mal estat de la teulada i el perill d'enfilar-s'hi.

Anna Sala, actual responsable del museu, admet que de moment les humitats no entren a les sales del museu, però diu que es va adreçar amoïnada al bisbat, des d'on la van informar que aquestes reparacions i despeses són responsabilitat de la parròquia. És el rector, doncs, qui s'ha de reunir amb totes les parts i demanar un pressupost, i és la parròquia qui ha d'assumir el cost de la reparació de la teulada. La col·laboració del bisbat es limita a demanar subvencions, que mai no cobreixen el 100% del cost.

Mn. Fulgenci Hitayezu, el rector de la parròquia, diu que encara no s'ha fet cap pas per resoldre la qüestió, però que després de l'estiu se'n pot parlar. Mesos enrere, l'ecònom del bisbat li havia dit que la millor solució per al problema seria trobar algú interessat a fer servir i a llogar l'espai de l'antiga Posada. Això permetria rendibilitzar el cost de la reparació de la teulada.

També ens diu que els anys que l'espai va estar ocupat per la llar d'infants Mainada, era responsabilitat de l'ajuntament reparar la teulada, perquè així ho establí l'acord vigent aleshores entre les dues institucions. Durant aquells anys, l'ajuntament feia repassar la teulada de tant en tant.

Ara, però, la llar d'infants està situada al recinte de l'escola i la responsabilitat d'aquesta reparació és efectivament de l'Església.

L'operadora de casa

QUE ET TOCA LA FIBRA

Quan una operadora et dona
la connexió més ràpida del mercat
gràcies a la seva xarxa de fibra òptica
pròpia, al preu més just i a més,
et tracta tan bé com et mereixes...
és normal que t'emocionis.

Goufone

FIBRA · MÒBIL · FIX · TELEVISIÓ · ENERGIA

GOUFONE.COM
800 678 010

Història de les tres campanes de Sant Andreu de Castellcir

Francesc Rochel i Vara

Per parlar d'aquesta història, molt entranable, ens hem de traslladar a l'any 2001 i concretament a un recinte de 53.064 metres quadrats d'extensió que hi havia a l'antic Hospital Militar del barri de Vallcarca de Barcelona. Posteriorment els metres quadrats edificables es van incrementar en 30.786, fent un total gens menyspreable de 83.850. Abans del 2001 hi va haver converses per a gestionar-ne la cessió de l'Ejército Español (Ministerio de Defensa) a la Generalitat de Catalunya. El 21 d'octubre del 2001 es va aprovar el primer Pla Especial del recinte.

En aquesta època de cessió, Francesc Mulà i Espinet (1947) era col·laborador tècnic en tasques urbanístiques de l'Ajuntament de Castellcir, però també era tècnic en cap de la unitat d'obres del Servei Català de la Salut. Una de les seves feines va ser la d'entrar al recinte de Vallcarca per fer-hi unes determinades avaluacions dins el seu àmbit professional. Passejant pel lloc descrit, veu que hi ha un edifici de culte en el complex militar que, sense cap valor arquitectònic, tenia la sentència d'enderrocament. Francesc Mulà es va fixar que hi havia tres campanes militaritzades (pintades de verd) i va fer una ràpida reflexió: «Si les dues campanes de Sant Andreu de Castellcir varen instal·lar-se a la nova parròquia de Santa Maria de Castellcir (1963), aquestes campanes podrien anar a Sant Andreu per poder tornar a tenir campanes.» Mulà ho va comunicar a l'Ajuntament de Castellcir i al seu alcalde, Miquel Prat i Sabaté (1940-2012).

Amb el vistiplau del consistori es va adreçar a les persones que havien d'auto-

ritzar el permís per a poder tenir la cessió de les campanes. Un cop fets els tràmits corresponents i d'una manera ben àgil, va arribar l'autorització per a retirar i traslladar les campanes a la parròquia de Sant Andreu.

En la segona part d'aquesta història entra en joc una persona molt valorada i estimada a Castellcir, Isma Monfort i Bolós (1962), que en aquesta època formava part de la brigada de manteniment de l'ajuntament. L'Isma va rebre l'encàrrec d'anar a buscar les campanes i, per tant, calia cercar els mitjans tècnics i de transport per a poder complir l'encàrrec. Amb la col·laboració de l'empresa Sutracas i amb un camió amb ploma articulada i amb les dificultats tècniques del desmuntatge, van carregar les campanes al camió, i cap a Castellcir!

Les campanes van estar un quant temps al magatzem de manteniment, on l'Isma es va enfrontar a desmilitaritzar-les. Era qüestió de temps i de paciència poder treure tota la gruixuda capa de pintura verda, comunament coneguda com a «caqui». Un cop alliberades i lluints, les tres campanes van adonar-se que ja no sentien tocs de corneta, marxes militars o qualsevol esdeveniment que els recordés la seva antiga ubicació. Ara, potser com a premi als seus anys de servei, estaven a punt de gaudir de cants d'ocells, silencis, tot plegat envoltades de natura.

Amb les adaptacions tècniques corresponents i de reforç, van poder ser instal·lades a la parròquia de Sant Andreu. En ocasió de la festivitat del sant, el 30 de novembre del mateix any 2001, es va fer la inauguració oficial. Les cam-

panes, netes i polides, van respirar llibertat. La fotografia que adjuntem ens serveix per a presentar-vos les campanes:

A l'esquerra: la campana gran, de 64 cm de diàmetre i 150 kg de pes, és la *Maria*, en reconeixement a Maria Riera i Pujol (Castellcir, 1921-2005), que tenia cura de la parròquia.

A la dreta i a sota: la campana mitjana, de 52 cm de diàmetre i 90 kg de pes, és la *Concòrdia*, dedicada a dues persones que van ser cabdals en la cessió de les tres campanes, el Dr. Lluís Bachs i l'aparellador Jordi Vivancos.

A la dreta i a dalt: la campana petita, de 40 cm de diàmetre i 40 kg de pes, és la *Llibertat*, i està dedicada a Francesc Mulà i Espinet per haver tingut la pensada i donar un caire de llibertat a les campanes.

Juntament amb les campanes, els protagonistes d'aquesta història, en Francesc Mulà (amb barret) i l'Isma Monfort.

La foneria encarregada de la fosa en bronze de les campanes havia estat la històrica i emblemàtica Barberí d'Olot (1565-2016), una de les empreses més antigues de Catalunya, que per desgràcia va ha ver de cessar la seva activitat com

altres foneries d'arreu. D'aquesta foneria i curiosament amb el mateix nom que la nostra «campana petita», va sortir la *Llibertat* de l'ANC (Assemblea Nacional de Catalunya).

Per concloure, us comentaré que, ja en temps de democràcia, l'avinguda de l'Hospital Militar de Barcelona va recuperar el nom que tenia abans del franquisme: avinguda de Vallcarca. El recinte del Parc Sanitari es va dedicar a Pere Virgili (Vilallonga del Camp, Tarragonès, 1699 - Barcelona, 1776), important cirurgià militar vinculat a la marina. Per tal motiu hi ha edificis amb noms de vents: xaloc, llevant i gregal. El logotip del Parc Sanitari també està vinculat a la marina: blau marí i la representació gràfica de les onades. El nom oficial d'entrada al Parc Sanitari és el d'un il·lustre científic i enginyer, Esteve Terrades (Barcelona, 1883 - Madrid, 1950).

Una història senzilla però amb molta gent vinculada i el desig sincer que per molts anys la *Maria*, la *Concòrdia* i la *Llibertat* continuïn amb els seus sons i que els seus batalls ens recordin els seus orígens i l'acolliment veïnal al campanar de la parròquia de Sant Andreu de Castellcir.

Francesc Mulà i Isma Monfort, al campanar de Sant Andreu de Castellcir (fot. F. Rochel)

ESPORTS

IV Torneig Fans Adri Arnaus

Golf Mojà

Durant els dies 13, 14 i 15 d'agost es va disputar la quarta edició del Torneig Fans Adri Arnaus. Les previsions del temps no eren pas les millors, a causa de les altes temperatures, però finalment es van poder jugar els tres dies de competició. Era la primera vegada que es feia un torneig de tres dies a les instal·lacions del Golf Mojà!

Els jugadors, quan arribaven, veien un *merchandising* amb les lletres AA, en al·lusió al nom d'Adri Arnaus Antúnez. Hi havia gorres, boles, imatges seves dels Jocs Olímpics, bosses de tees amb el seu logo i el nom del Golf Mojà, i, evidentment, l'Adri, que estava a primera fila a disposició de tots els jugadors per a firmar autògrafs o fer-se fotografies amb qui volgués.

Durant els tres dies de competició el restaurant Fora Límits va proporcionar a tots els jugadors esmorzar i begudes durant tota la jornada. També van ser els encarregats de fer el dinar i el sopar, dels quals tothom va sortir encantat. Per rematar-ho, el patrocinador, Estrella Damm, va oferir cervesa il·limitada.

En acabar cada una de les jornades es va fer un gran sorteig, en què cap dels assistents no va marxar amb les mans buides, amb una gran quantitat de productes de golf i gastronòmics proporcionats per AA, Lacoste, Callaway, Hunter, Audemars Piguet, JA Resorts & Hotels, Farmacia Bronte, Nosolodulce, FCG, IR-MED, Dra. Mercè Campoy, Shizen'na, Jorgolf Training, Tombow, TotGolf, Estrella Damm, Cal Maties, Formatges Montbrú, Fora Límits i Brodats Toni.

El guanyador absolut *scratch* va ser Carlos Pérez Barberán, amb una fantàstica volta de +1. En categoria masculina, Albert Carreras en primera posició i Albert Blancafort en segona. En categoria femenina, Glòria Mascaró primera classificada i Cristina Concellón segona.

Va ser un cap de setmana molt interessant, que de ben segur grans i petits no oblidaran mai. Moltes gràcies a tots els assistents, col·laboradors, organitzadors i al mateix Adri Arnaus per fer possible aquest gran esdeveniment. Ens veiem en la pròxima edició!

Adri Arnaus en l'entrega de premis del divendres

UNA MICA D'HISTÒRIA

Oficis antics i personatges de Moià (13). Laboratori Comadran: Montserrat Aliberch

Roser Portet

Montserrat Aliberch (fot. R. Portet)

Montserrat Aliberch i Fàbregas va començar la seva vida laboral a Cal Comadran, al Laboratori de Control de Qualitat, a catorze anys. És una persona que s'implica molt en tot el que fa, de manera responsable i eficient. Ho veiem en parlar-nos de la feina que va fer al laboratori, però també quan vam tenir l'oportunitat de conèixer-la en la seva etapa al Museu Rafel Casanova. Segurament és una opinió compartida per molts veïns de Moià i Castellterçol, perquè, a part de la feina, s'hi ha pogut comptar en moltes activitats, especialment en el món del teatre.

Com és que vas començar a treballar al Laboratori de Control de Qualitat de Cal Comadran?

La mare ja hi treballava, a la secció de les cosidores, i va demanar si necessitaven algú al despatx. No hi necessitaven ningú, però sí al laboratori. Em van fer una entrevista i vaig començar a treballar-hi el 5 de març del 1962. Tenia ca-

torze anys quan havia acabat d'estudiar comerç. Vaig fer els quatre anys de batxillerat compaginant feina i estudis ja a Cal Comadran: al matí anava a estudiar a les Monges, de nou a quarts d'una, i des de quarts de dues fins a més tard de les deu del vespre, a Cal Comadran. Era molt intens i anava molt cansada.

Hi va passar bastanta gent, pel laboratori, però quan jo hi vaig entrar l'única que hi havia era la Dolors Solà, de cal Carreter. Ella feia el torn del matí i jo el de la tarda. A Cal Comadran hi treballaven unes tres-centes persones quan jo vaig començar a treballar-hi, hi havia moltes famílies de Moià que hi tenien algú treballant, i també de Collsuspina.

Quines eren les tasques que es feien al laboratori?

Es feia el control de qualitat de tots els processos de l'empresa: des que arribava la llana en floc fins que sortia el teixit, en tots els processos i partides es comprovava que tot estigués correcte.

Al principi t'ensenyaven a comprovar el número de fil: voltàvem per tota la fàbrica per agafar les mostres, baixàvem a filatura i agafàvem quatre fusades per a les mostres de filats de la màquina —en podia tenir 200—, es posaven els fils en una màquina comprovant que tinguessin els gruixos i els pesos indicats. Mira si era precisa que agafàvem les peses amb pinces, en un microscopi amb pantalla gegant; en dèiem Lanàmetre, ajudava a controlar la mida exacta de les fibres, que es mesuraven en micres. Fèiem servir oli de cedre per a estabilitzar els fils a la pantalla a fi de mirar-ho al microscopi i ser precisos en les mesures. També es comprovava la torsió, per la longitud de ruptura.

Amb un aparell que es deia dinamòmetre de resistència, es mesurava la resistència dels fils fins que es trencaven; en posar-los a la màquina, aquesta els estirava fins al trencament i nosaltres miràvem fins a quin punt havia resistit; segons els valors que marcava, passava o no el control. Ho fèiem unes quantes vegades i establíem la mitjana, segons els barems amb què es treballava. Aquest control es feia cada vegada que canviàvem de partida; ens portaven mostres per a conèixer la finor, l'allargada... Si la mida i la qualitat eren adequades, es passava a l'encarregat de la fàbrica per a treballar-hi o per a ajustar les màquines a fi d'aconseguir la torsió del fil adequada.

A la fàbrica no es tenyien els colors dels fils; ja ens arribava el producte tenyit. Ens tocava calcular les proporcions de les necessitats de color per a cada teixit, calculàvem el percentatge de quilos de cada matèria que havíem de posar-hi per a aconseguir els colors que es volien: passàvem a fàbrica les proporcions que es necessitaven per a obtenir cada color, i des de pentinadores i preparació treballaven amb aquestes proporcions.

Més endavant, els tècnics de Sabadell venien amb una mostra de teixit ja acabat que els agradava i que volien copiar per aconseguir el mateix. Fèiem el control de teixit: ho pesàvem i, per tal de conèixer els components del teixit, hi aplicàvem els productes químics que calien. Perquè no ens vinguessin els vapors a la cara, teníem un espai per a fer-ho dins d'una càpsula tancada —al principi es feia sense protecció—. Els productes que fèiem servir eren tòxics, estàvem molt exposats, això de la prevenció de riscos no estava gaire a l'ordre del dia... Els estudis de química al batxillerat em van anar bé per a aquesta feina.

De cada partida de material fèiem la fitxa, amb el número, la data, el número de partida... tot el que identificava les

mostres i així poder fer les comprovacions. Meticulosament s'anotaven les característiques de tots els controls que fèiem. De cada pas es feia un control i tots quedaven anotats.

Quin tipus de teixits controlàveu?

A Cal Comadran no treballaven el cotó, només llana i polièster. Es feia roba de vestir, de llana o de llana i polièster. Arribava la llana i el polièster i, en una màquina que feia dos gruixos diferents, es barrejava. Nosaltres controlàvem el producte en entrar, comprovant els gruixos de llana i polièster, i el resultat.

Rebiéu la formació directament de l'empresa?

Dos dies per setmana venia un professor de l'Escola d'Enginyers Industrials de Terrassa i ens donava la formació que ens calia. Hi havíem entrat sense experiència, era una feina massa específica i era difícil trobar al personal ja format. També donaven indicacions al personal de la fàbrica sobre les actualitzacions a seguir, cadascú en la seva feina.

Com que les oficines centrals eren a Sabadell, venien dos o tres cops per setmana tant els directius com els teòrics —tècnics que donaven les indicacions a seguir sobre disseny de mostres i altres tecnicismes. Jo vaig aprendre molt, la feina m'agradava, perquè cada dia aprenia coses noves.

Com era físicament el laboratori?

La fàbrica que vaig conèixer jo era la dels terrenys del Saiol, que hi era des del 1956; anteriorment havia estat a l'avinguda de la Vila. El laboratori amb el temps es va ampliar: hi havia la part de física i la part de química; al final l'espai que ocupava devien ser uns 100m². Se separava del despatx de les oficines amb una vidriera, que quedava al costat, i, en un altre cantó, hi havia els despatxos per a quan venien advocats, el gerent —Miquel Bach—...

L'amo, Josep Comadran, venia un cop a la setmana, el divendres, i es que-

dava fins al dissabte, ja que també es treballava al matí. Tenia un pis preparat a la mateixa fàbrica.

A la part de baix hi havia la fàbrica i el magatzem per a fer l'entrada dels materials. I un menjador per a poder berenar o sopar.

I l'ambient entre els treballadors, com el vas viure?

Amb les companyes ens enteníem molt bé, tothom ja sabia el que hi anava; per tant, et toqués la feina que et toqués, hi havia molt bon ambient. També teníem molt bona relació amb l'Antoni Fillat, que era l'encarregat.

Hi vam compartir moments molt divertits. Recordo que els teòrics de Sabadell venien amb un noi que es deia Josep, era molt guapo i feia ballar... Totes les noies de la fàbrica estaven pendents de quan baixàvem. Treballava al despatx de les oficines amb els teòrics i amb nosaltres.

Les del laboratori i els del despatx ens aveníem molt. Vam riure d'allò més un dia

que va pujar el porter i va dir al director, el Sr. Càndid [Gudayol]: «El demana aquella senyora que el truca sempre, la Carolina de Sallent». «...?». «Sí, la Carolina». Tots amb unes orelles...! Res, resulta que era per feina: una senyora que trucava des de La Carolina, a Jaén; però ni es deia Carolina ni era de Sallent!

El professor de l'Escola d'Enginyers Industrials de Terrassa Antoni Enrich, que venia amb els cotxes de línia del Sagalés dos cops a la setmana, era una bellíssima persona. Quan ja no treballava a la fàbrica ens vam continuar fent durant molts anys. Aprofitava l'estiu per a portar un dels seus fills a fer-lo treballar al laboratori de la fàbrica.

Alhora, l'empresa organitzava activitats fora de la feina per als treballadors; suposo que això ajudava a cohesionar el grup en un ambient distès.

Tu vas plegar poc abans que la fàbrica tanqués a Moià...

Hi vaig treballar durant tretze anys, fins al 1975, un parell d'anys abans que tanqués. L'amo de Cal Comadran, Josep Comadran, es va morir i van tancar la fàbrica; no va tancar per falta de feina: les tres filles estaven molt ben col·locades i no necessitaven la fàbrica.

Vaig plegar per casar-me amb l'Alfred [Plans]. A l'empresa, quan plegaves per casar-te, et donaven 50.000 pessetes; si arribo a saber que tancaria al cap de poc temps, hauria aguantat fins al final. Ens en vam anar a Castellterçol i em vaig posar a treballar en el negoci de la família, on teníem la botiga de fotografia en el mateix edifici que la casa; també em va agradar la feina que hi vaig fer durant trenta anys. Els darrers anys abans de jubilar-me vaig estar treballant al Museu Rafel Casanova, a Moià.

Quan l'Adfred es va jubilar, ja vam venir a viure definitivament a Moià. Fins llavors hi veníem els caps de setmana; sempre hi he estat molt vinculada.

Amb Júlia Cirera en primer pla, 1964 o 1965

COVID-19

Vacunes per a tothom: la solidaritat com a garantia d'un futur millor

R. Manzanera López (metge), R. Manzanera Martorell (infermer)

La pandèmia provocada pel virus SARS-CoV-2 ha presidit la nostra realitat des de finals de l'any 2019. L'extensió del Covid-19 ha estat un fenomen nou, que ens ha obligat a aprendre dia a dia, que ens ha fet treure el millor de nosaltres mateixos, però també ha provocat un cert grau d'incertesa.

La població ha mostrat un comportament molt positiu, tot i enfrontar-se a una situació desconeguda i perillosa, atenent a les recomanacions oficials, protegint-se entre si, protegint els seus i els veïns, els professionals sanitaris, els botiguers, els mestres i molts altres professionals «bàsics» per a la vida diària.

En aquest entorn, han aparegut els grups denominats «antivacunes» o «negacionistes», que qüestionen aquest esforç col·lectiu i plantegen dubtes i incerteses enfront de les diferents mesures que ens han permès de controlar l'epidèmia. Grups similars van aparèixer a finals del segle XVIII amb la vacuna de la verola. Els brots recents de xarampió són, en gran mesura, producte de la cultura antivacunes d'alguns pares i mares de la nostra societat.

Ara bé, quins són els motius que fan aparèixer aquests moviments, tot sovint compostos per persones intel·ligents i properes, que s'estimen la vida però que neguen les evidències més elementals? Es tracta d'un moviment complex i divers, difícil d'etiquetar i impossible de simplificar. Sembla que, en general, en les persones que formen part d'aquests moviments existeix una certa actitud desconfiada i sectària.

El fenomen del negacionisme i dels antivacunes no és encara ben conegut.

Algunes informacions apunten que un 4% de la població es mostraria en desacord a vacunar-se. Les dades que es coneixen a partir dels informes de seguiment de les vacunacions a Catalunya i a Espanya s'han de prendre encara amb força cautela. Però cal ser molt curosos a no confondre la gent que ha decidit, per ara, no vacunar-se, amb els negacionistes o antivacunes abans esmentats. El grup *Strategic Advisory Group of Experts Working Group* (SAGE WG), creat per l'OMS, vol caracteritzar les actituds reticents amb la vacunació de les diverses tipologies de persones que no es volen vacunar.

Les autoritats científiques i acadèmiques, i la mateixa OMS, estan alarmades amb l'aparició de moviments negacionistes i antivacunes, que consideren que han esdevingut un problema de salut pública. La publicació d'articles científics falsos o l'aparició de forts interessos polítics i econòmics al voltant del moviment antivacunes són preocupants. També les vinculacions amb el Tea Party i la presència organitzada a les xarxes socials i en l'ideari de presidents de govern com Trump i Bolsonaro.

Entre les persones defensores i convençudes dels efectes positius de les vacunes, a un extrem, i els militants del negacionisme i dels moviments antivacunes, a l'altre, s'hi troben persones de molts tipus. S'han de resoldre els dubtes i mancances d'informació, evitant que es considerin científiques algunes teories i creences, també productes i pràctiques, que són fantasies de determinades persones i de petits grups.

Les preguntes més freqüents que es fan els qui dubten de l'eficàcia de les va-

cunes tenen una resposta relativament senzilla. Les vacunes s'han fabricat amb el temps necessari. Les vacunes tenen efectivitat molt alta, perquè les persones vacunades s'infecten molt menys (20 vegades menys) i, si contrauen la malaltia, aquesta és molt més lleu (en el 100 % de casos, actualment). Està demostrat que les vacunes ARN no modifiquen el genoma. No hi ha cap xip enlloc. La vacunació s'ha de complementar amb les mesures preventives que s'han utilitzat. Cal vacunar-se contra un virus que infecta, col·lapsa els serveis sanitaris (atenció primària i hospitals). Tot i que totes les vacunes han demostrat la seva efectivitat, s'han buscat les que millor s'adapten a cada perfil de persona a vacunar. També els professionals han pogut triar les vacunes que indiquen d'acord amb les persones vacunades.

Cal així ajudar a reflexionar les persones desinformades i a revisar les seves actituds respecte de la vacunació. Cal també separar dels grups negacionistes i antivacunes les persones que pertanyen al moviment naturista, hereus dels moviments llibertari i feminista de principis de segle XX, preocupades pel poder de la indústria farmacèutica i amants de les

condicions de vida natural. Aquests grups naturistes reconeixen les malalties com a part de l'estat natural de les coses i accepten les vacunes com a eines terapèutiques.

Tan sols així el negacionisme quedarà reduït a la part més residual i confrontat a un concepte de llibertat que mena a l'absurd. Pot un cirurgià dir que és lliure de rentar-se o no les mans abans d'una intervenció quirúrgica? Sembla evident que no. El fet que se les renti, com ho fa tothom, és un signe de civilització i no de seguidisme, de realisme i no d'engany, de solidaritat amb els seus pacients i no de manipulació de la indústria farmacèutica.

En el sentit expressat més amunt, amb una vacunació massiva, la preocupació essencial de les poblacions benestants, com la nostra, es veurà protegida amb la màxima cobertura vacunal i afavorirà decididament la distribució de vacunes als països que no tenen el nostre nivell de riquesa ni la nostra sort.

Agraïments a les aportacions de Francesc Borrell (Atenció Primària), Miquel Fortuny (biòleg) José Mª Garcés (Hospitals) i Mª Lluïsa López (Acreditació i Qualitat).

MISCEL·LÀNIA

Meteoflaix 2021-2022

Josep M. Picañol i Codina

Possibles escenaris meteorològics dels dotze mesos vinents.

Agost: Insecur a començament de mes, estabilització i, entre mitjans i final de mes, algun ruixat o tempesta.

Setembre: Insecur, inestable, alguna tempesta, ruixats la primera quinzena, més estable durant la segona.

Octubre: Bastant inestable, algun ruixat o tempesta fins a mitjan mes, quan s'estabilitzaria per a tornar de nou abans de finals de mes amb algun ruixat o tempesta.

Novembre: Seria estable, amb descens de la temperatura cap a finals de mes.

Desembre: Inestable, amb algunes precipitacions i temperatures més baixes

en començar el mes; després, estabilització, i l'acabaríem com al principi.

Gener: Seria un mes mogut, canviant, amb diferents situacions metereològiques, vent i algunes precipitacions.

Febrer: Nova inestabilització, amb precipitacions durant la primera quinzena, per a acabar estable.

Març: Aniria perdent estabilitat i abans de mitjan mes hi hauria algun ruixat o tempesta, que augmentarien i serien més intensos durant la segona quinzena.

Abril: Encara amb alguns ruixats o tempestes, que minvarien cap a mitjans de

mes. Llavors tindríem més estabilitat i, cap a finals de mes, algun ruixat o tempesta.

Maig: Alguna tempesta fins a mitjans de mes, per a estabilitzar-se després.

Juny: Els primers deu dies serien més o menys inestables, amb alguns ruixats o tempestes. Després s'estabilitzaria i el podríem acabar amb els mateixos fenòmens meteorològics de l'inici del mes.

Juliol: Un mes sec i calorós, i, com a màxim, alguna tempesta a finals de mes.

Aquest és el resum meteorològic d'aquests pròxims mesos, un cop transcorreguts els primers tretze dies d'agost.

Símbols i mites del sol

José Luis Rodríguez Lara

El sol és l'element principal de la nostra realitat. Constitueix un astre de gas incandescent, de màxima calor i de brillantor enlluernadora, que domina amb la seva energia tot quant existeix i resulta indispensable per a la vida dels éssers, ja que sustenta les formes vives de la terra i en determina el clima. La seva visibilitat al cel crea el dia i ens dona la mesura del temps. Dissipant les tenebres, fa llum al firmament, a l'aire, a la terra, a les aigües i fins i tot als abismes, perquè el sol és l'organitzador del cosmos i assegura l'equilibri entre els planetes del seu sistema i les seves òrbites.

Pels seus efectes capitals, els pobles primitius creien que el sol era un déu i sota aquesta fe van desenvolupar un ric simbolisme. El Sol hereta del seu pare el Cel el suprem privilegi de veure i conèixer totes les coses. A l'Egipte, el sol és l'ull de Ra; a l'Índia, l'ull de Varuna; a Pèrsia, el d'Ahura Mazda; a Grècia és l'ull de Zeus, i a l'islam, l'ull d'Al·là. A Roma es va entronitzar la hierofania solar o teofania, que va dominar durant l'Imperi.

Tornant a Grècia, els platònics creien

que l'ànima del món residia en el sol. Segons Plató, el sol respon a Déu amb tanta harmonia que pot ser anomenat el seu fill visible. Encara més: en la seva relació amb el temps, el sol va ser comparat pels grecs a un carro conduït pel déu Apol·lo, el qual era assimilat al mateix Sol. Lluny de l'ambient hel·lènic, en l'espai i en el temps, a Mèxic i al Perú el sol era glorificat i els inques el veien com un déu benigne, ja que proporciona la llum i concedeix la seva benedicció a la terra i als seus fills.

El culte al sol es va introduir en totes les cultures: dit Pare i Font de Vida, és Ra a Heliòpolis, Suriya a l'Índia, Apol·lo a Grècia, Tonatiuh entre els asteques, etc. Així resulta que el simbolisme del sol és complexíssim, ja que pot encarnar el coneixement, el poder, la vitalitat, la joventut, l'amor i, a més, el naixement, la mort, la resurrecció i la immortalitat. Per als xinesos, per dir-ne més, el sol representava el poder imperial, i per als japonesos és un emblema nacional, que figura, com prou sabem, representat a la bandera del país en forma d'un disc vermell, ja que encarna el sol naixent.

En les diverses cultures molts déus són associats al sol. A l'Egipte, Khepri, déu del sol de l'alba, encarnava la resurrecció. A l'Índia, Suriya, el déu del sol vàdic, simbolitza el renéixer i la immortalitat. A Grècia, Eos, l'aurora, la deessa de la sortida del sol, amb el cos cobert de la rosada matinal, encarna els anys joves i l'esperança. Aquí evoco l'orgullós Ícar, el qual, menyspreant els déus, va intentar arribar al sol, però les seves ales es van cremar i, és clar, no va volar. A Amèrica, per als asteques, Tonatiuh era el déu solar, a qui fins i tot sacrificaven éssers humans per assegurar les collites.

El simbolisme del sol s'expressa en correlació amb el de la lluna. El sol i la lluna administren el cel i tots els cossos estan sota seu. Mentre que el sol governa les forces primordials, la lluna, per la gràcia del sol, governa la generació, el creixement i el decreixement. Al nord de Sibèria, els samoiedes, avui dia anomenats *nenets*, pastors de rens, perceben el sol i la lluna situats a ambdós costats de l'eix del món, com si fossin els ulls del cel: el sol és l'ull bo i la lluna és l'ull dolent.

Entre els inques, el sol i la lluna són divinitats filles del déu suprem Viracotxa. Allí el sol és un déu masculí, espòs i germà de

la lluna, amb la qual ha generat la resta dels astres. A la Xina, la lluna i el sol es refereixen als conceptes taoistes del *yin* i del *yang*. El *yin* 'obscur' i el *yang* 'brillant' expressen la dualitat pròpia de l'univers. Són alhora dues forces fonamentals que s'oposen i complementen i que es troben en totes les coses.

En astrologia el sol simbolitza la independència i el principi masculí, l'acció, la realitat, el conscient i el permanent, en oposició al simbolisme de la lluna, els significats de la qual són la dependència, el principi femení, la passivitat, l'inconsistent, el somni, el subconscient i la transitorietat.

El *yin* és el principi femení, la passivitat, la negativitat, la cosa encoberta i interna, a més del núvol, la terra, l'ombra i la nit, i representa el nord, l'opacitat i el fred de la lluna i l'ombria de les muntanyes. També, en ser coneixement per reflexió i especulació, la lluna és *yin*.

Per la seva banda, el *yang* és el principi masculí, l'acció, el positiu, l'evident i el diàfan. A més del foc, la llum i el dia, representa el sud, la brillantor i la calor del sol i la part solana de les muntanyes. També el sol és *yang* pel fet d'irradiar la seva pròpia llum i ser coneixement directe (M. Granet i M. Eliade).

Fot. C.I.C. - Moià

LLETRES

El campanar de Moià (V)

Marian Baqués

Per la simplicitat harmònica del dibuix, pel disseny del coronament, per la solidesa combinada amb l'esveltesa del seu conjunt, per la proporció dels seus volums i per altres raons que l'esperit sensible sabrà trobar-hi, amb raó el campanar de Moià s'ha ben guanyat el privilegi de ser el campanar més bell del barroc català. Encara caldria afegir-hi un altre atreviment amb què els mestres de cases, Torrents, van dotar el campanar: els finestrals rematats amb arc gòtic! Un detall que li dona elevació, espiritualitat, com si la torre s'esforcés a aixecar-se cap al cel. Un encert més en la construcció del nostre campanar.

L'enyorat Jordi Sarri escriu: «L'església de Santa Maria és d'un volum geomètric simple i ben construït, auster i proporcionat, massís i esvelt al mateix temps, contrapuntat perfectament per l'agulla del campanar. El volum total sense el campanar seria massís i aclaparador» (dins *Modilianum*, Josep Galobart, «L'església de Moià i els seus constructors (1673-1749)» Moià, núms. 8-9, juny-des. 1993, p. 149).

La condició humana! «Què et puc dir dels éssers humans, Vítia? Em sorprenen per a bé i per a mal» (Vassili Grossman, *Vida i destí*, Barcelona 2008, p. 100). Enmig de tanta maldat —com la suggerida en l'article anterior— anem avui a apuntar al bé, a la bellesa.

I, és clar, no puc deixar de començar amb el meu entranyable i admirat Janusz Korczak. Ja n'he parlat en altres ocasions. Avui us aportaré el que en diu Paco Ignacio Taibo II (*Sabem com morirem. La rebel·lió del gueto de Varsòvia*, Manresa 2020, cap. XV, «Els nens»).

«[...] Nascut a Varsòvia el 1878, va ser metge militar durant la guerra russo-japonesa i durant la guerra civil russa. Pe-

dagog molt conegut, Janusz Korczak era el seu nom de ploma, havia nascut com Henryk Goldszmit. Autor prolífic de llibres i assajos en revistes de divulgació i especialitzades. [...] Aquell home a qui anomenaven “el Karl Marx dels nens” dirigia l'orfenat del gueto des de 1912, un edifici de tres plantes al carrer Sliska conegut com “la república dels orfes”. Dos-cents nens, metges i infermeres hi vivien. Korczak havia establert un sistema de justícia amb un jutjat de cinc nens, amb un mestre com a encarregat. Professors i nens hi eren tractats com a iguals i el mateix Korczak hi actuava com a defensor mensualment.

»El 5 d'agost del 42, les SS van ordenar la clausura de l'establiment. Una setmana més tard, juntament amb els nens dels altres cinc orfenats jueus de Varsòvia, es va ordenar als ocupants del recinte marxar cap a la plaça Umschlag. A Korczak, com a metge, se li va oferir un permís per quedar-se al gueto, però va decidir anar-se'n amb els seus nens juntament amb la seva antiga assistenta, Stefania Wilczynska. Edelman va veure passar aquella sorprenent processó laica. Alguns explicaran que certs nens anaven vestits amb les seves millors gales, els parracs d'un nen jueu de Varsòvia orfe. “Viatjarem en tren, així que ens posarem la nostra millor roba del Sàbat”. L'escena d'aquells 202 nens, que es diu que anaven cantant, caminant amb Janusk Korczak al capdavant, carregant sota els braços dos dels més menuts, travessant el gueto, és recordada per centenars de persones, es converteix en una llegenda que trenca el cor de qualsevol observador mitjanament innocent. [...] En arribar a la plaça de desplaçament van identificar Janusz Korczak com a metge pediatre i van oferir-li no pujar al tren, però ell va rebutjar-ho. Sabent

que Treblinka era la mort, va quedar-se amb els seus nens i va caminar amb ells cap al final. Aaron Zeitlin dirà que, amb l'assassinat del doctor Korczak i els seus nens, Varsòvia va perdre l'ànima.»

«Oh, Etty Hillesum!» i va besar el llibre. Així va reaccionar una amiga meua en regalar-li un llibre sobre aquesta jueva holandesa. Neix en 1914. Estudia lleis, llengües eslaves i psicologia. N'admirem, però, la maduresa espiritual. En esclatar la guerra és membre del Consell Jueu

Fot. C.I.C. – Mojà

d'Amsterdam, cosa que li permet d'entrar i sortir del camp de trànsit de Westerbork. Els ajuda, fa de missatgera, els acompanya. Un comboi de 987 jueus —entre ells, els seus pares i un germà seu i 170 infants— els mena a Auschwitz. Hi mor el 30 de novembre de 1943.

«Els camins reals d'unió, de persona a persona, existeixen en aquest món salvatgement desordenat, només interiorment. Exteriorment hom està fragmentat, i els camins que van de l'un a l'altre estan se-

pultats sota runes, per la qual cosa sovint no es troba el camí de l'un vers l'altre. Tan sols a l'interior és possible un contacte interromput i una pervivència conjunta, i ¿no resta sempre l'esperança de retrobar-se alguna vegada, malgrat tot, en aquesta terra?» (11-9-1942).

«T'ajudaré, Déu, perquè no m'abandonis, però no puc assegurar-te res a l'avançada. Només hi ha una cosa cada vegada més evident: que tu no pots ajudar-nos, que hem d'ajudar-te a tu, i així podrem

ajudar-nos a nosaltres mateixos. És l'únic que té importància en aquests temps, Déu: salvar un fragment de tu en nosaltres. Potser així podrem fer quelcom per ressuscitar-te en els cors desolats de la gent» (12-9-1942).

«Allí, en els barraccos plens de gent atemorida i perseguida, he trobat la confirmació del meu amor per la vida» (22-9-1942) (Etty Hillesum, *Una vida conmovida*. *Diario 1941-1943*, Rubí 2007, citem el dia de l'entrada en el diari).

Hi ha, encara, altres que floreixen en aquesta època que són per a nosaltres com un far en aquells temps tan convulsos: Simone Weil, Edith Stein, Dietrich Bonhoeffer... però no els conec gaire.

I en plena guerra incivil, el 30 de setembre de 1937, Màrius Torres, des del

sanatori de Puig d'Olena, destil·la paraules d'amor a la Mercè, com aquesta *Cançó a Mahalta* (*Poesia*, Barcelona 1982, p. 101).

*Com la boirina que s'aclofa
quan ve la nit,
o com la rima d'una estrofa
sense sentit;*

*com una cinta de coqueta
en un mirall,*

*o com el vol d'una oreneta
sobre la vall;*

*com una mica de musica
quan ve la son,
o com la molsa que a la pica
cria la font;*

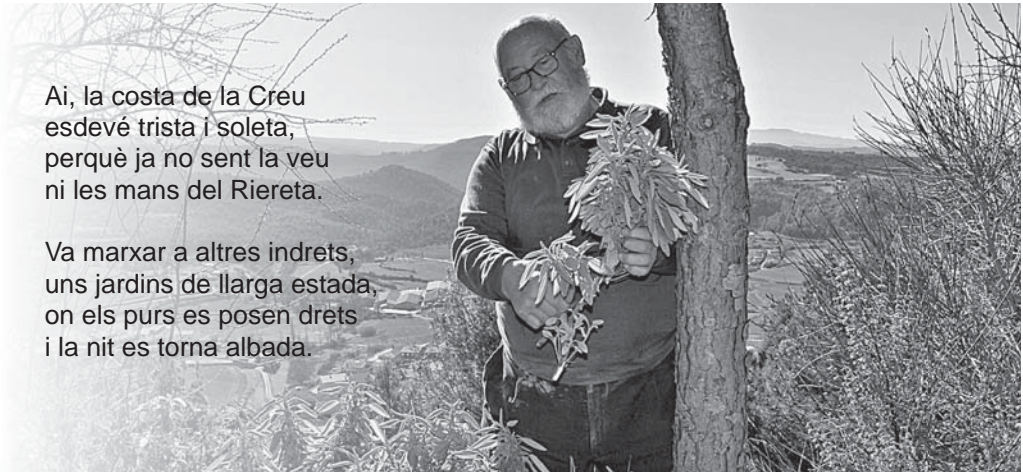
*així t'escau la melangia
tan dolçament,
que per rendir-me no et caldria
més ornament.*

A una persona especial

Quirze Sola

Ai, la costa de la Creu
esdevé trista i soleta,
perquè ja no sent la veu
ni les mans del Riereta.

Va marxar a altres indrets,
uns jardins de llarga estada,
on els purs es posen drets
i la nit es torna albada.

F. Xavier Tantiñà, el Riereta (fot. C.I.C. - Moià)

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants i periodòncia
Blanquejaments

Visites diàries

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dra. Carlota Anfruns Damians - Odontòloga i Màster en Od. Integrada d'adults
Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg

Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

PUBLICACIONS

Llibres i discos

Assumpta Rafel. Postals de Castellterçol 1900-1950: ampliació i actualització 2021

Barcelona: Assumpta Rafel, 2021. 46 pp.

Ampliació i actualització amb més de cent cinquanta postals de Castellterçol publicades durant la primera meitat del segle XX, que complementen el catàleg elaborat per la mateixa autora l'any 2006, en què ja repertoriava més de 650 targetes postals castellterçolenques.

Stagnum.20. María Lilia Cano

Barcelona: Audiovisuals de Sarrià, 2021. 1 disc

El segon volum de la col·lecció «Stagnum», publicat per Audiovisuals de Sarrià, és un recull de les peces interpretades per María Lilia Cano (l'Havana, 1983) en el concert de piano, *Bach a l'Havana*, que va oferir durant el festival Stagnum.20. El disc inclou música barroca de Johann Sebastian Bach i peces d'autors cubans.

Diaris

Regió7

13-7-2021

«Moià Deute diu que el poble va 20 anys tard en inversió pel govern Montràs. L'associació valora que s'hagi superat la tutela financera de l'Estat, però lamenta el dèficit de projectes».

16-7-2021

«Pobles del Bages i el Moianès posen de manifest la dificultat per a tenir secretaris».

18-7-2021

«Una ruta pel Moianès al costat dels gossos. Més d'una vintena de joves participen en un campament itinerant per la comarca amb les

CLÍNICA PODOLÒGICA MOIÀ

Centre de Podologia autoritzat pel Departament de Salut Plaça del Colom, 4 2n-2a // 08180 Moià

- QUIROPÒDIES (durícies, ulls de poll, ungules, ...)
- CONTROL PEU DIABÈTIC
- BERRUGUES PLANTARS
- ORTESIS DE SILICONA
- ESTUDIS BIOMECÀNICS
- PLANTILLES PERSONALITZADES
- REVISIONS INFANTILS

Cristina Homs Fargas N° Colegiada: 1456 93.820.91.55 - 659.660.348

seves mascotes. Al darrere hi ha l'Associació Catalana d'Excursionisme Caní, que fa set anys que promou estades enmig de la natura amb els animals».

19-7-2021

«El Covid-19 fa suspendre la Xipifesta a Moià per la lluita contra el càncer infantil». «Moià planteja acabar dues plantes del pàrquing soterrat per poder-lo obrir. L'ajuntament té a punt un projecte, que vol consensuar amb tots els grups i amb el municipi si l'executa, per donar ús a un equipament que va quedar empantanegat fa més d'una dècada. El consistori està explorant diferents vies per donar utilitat a l'antiga caserna per fer-hi habitatge assequible».

22-7-2021

«"Moià ha de resoldre el desgavell urbanístic, tan complex com el deute". Dídac Rimoldi, de l'associació Moià Deute, que es va crear per fiscalitzar el govern de l'etapa Montràs, considera "prioritari" definir el nou POUM». «Moià posarà en marxa un nou sistema de recollida de paper i cartró».

25-7-2021

«Moià instal·la càmeres de videovigilància a les piscines».

29-7-2021

«"La idea és lluitar per les medalles", entrevista a Adri Arnaus, moianès jugador de golf que participa en els Jocs Olímpics de Tòquio».

1-8-2021

«Els neandertals menjaven i caçaven óssos de manera regular a les coves del Toll. La recerca ha permès trobar eines de tall que certificarien que, a més d'herbívoros, també s'alimentaven de carnívors", afirma Jordi Rosell».

2-8-2021

«El moianès Adri Arnaus acaba 38è en la competició de golf». «Moià millora els itineraris per a vianants del carrer del Remei». «Daniel Ligorio homenatja Piazzolla en la cloenda del Festival Francesc Viñas de Moià».

6-8-2021

«La justícia ratifica l'ordre d'enderroc d'una antena de telecomunicacions a Calders. El Suprem desestima un recurs d'Orange contra una sentència del TSJC que obligava al desmantellament de la torre, i que ara l'ajuntament haurà d'acatar». «Castellterçol edita un mapa amb punts d'interès i rutes pel municipi».

8-8-2021

«Intervenien el campanar de Moià per frenar el deteriorament dels arcs superiors. Bisbat i parròquia han encarregat un estudi de l'estat de l'estructura que corona el conjunt i ja s'ha instal·lat una bastida per poder-la analitzar».

18-8-2021

«Els titelles conquereixen el Moianès. La cinquena edició del festival arrencarà dijous i ar-

<p>MOIÀ Avda. Zona Industrial, s/n Tels. 93 830 12 25 93 820 77 77</p> <p>AVINYÓ Antoni Prat, s/n Tel. 93 838 72 78</p> <p>SANT QUIRZE SAFAJA Ctra. de Mollet-Moià Km. 25,400</p>	 <p>ROVIRA GAS-OILS</p> 	<p>CALEFACCIONS - INDÚSTRIES AGRÍCOLA - AUTOMOCIÓ</p> <p>SERVEI A DOMICILI TELS. COMANDES : 93 830 12 25 - 93 820 77 77</p>
---	--	--

ribarà a 9 dels 10 pobles de la comarca amb l'organització de 26 activitats durant tres setmanes. L'any passat també van créixer, passant de tres a sis pobles. La previsió és atreure enguany 2.700 espectadors».

19-8-2021

«C-59: la perillosa carretera de la fauna. La plataforma que reclama la millora de la via que connecta el Moianès amb el Vallès subratlla

que la dificultat dels animals salvatges per a esquivar-la és un dels grans perills i els usuaris ho constaten amb imatges».

EL PUNT AVUI+

«Al Parlament veus la irrealitat en què viuen alguns diputats», entrevista a Basha Change Canalejo, diputada moianesa per la CUP.

Revistes

—**La Calderina**, núm. 27 (agost 2021), revista del poble de Calders, amb 42 pàgines a tot color.

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Naixements

Àsia Pinilla Barone, filla de Diana i de Jordi, dia 5 de juliol.

Lluc Solé Brugarolas, fill de Cristina i de Guillem, dia 17 de juliol.

Bruno Jiménez Arroyo, fill de Manuela i de Raúl, dia 24 de juliol.

Helena Martínez Quesada, filla de David i de Carla, dia 5 d'agost.

Defuncions

Engràcia Valldeoriola Rius, de noranta-dos anys, vídua de Camil Rafart, dia 23 de juliol, a Sant Julià de Vilatorrada.

Miguel Salas Cervera, de vuitanta-sis anys, dia 19 d'agost.

Florenci Fustagueras Colell, de noranta anys, vidu de Fermina Miquel, dia 21 d'agost.

Antònia Sert i Folch, de noranta-nou anys, vídua de Magí Permanyer, dia 26 d'agost.

CLÍNICA DENTAL PUJOL

Ctra. de Manresa, 35 - Baixos
08180 Moià
www.clinicadentalmoia.com
Tel. 93 830 06 98
Mòbil 629 058 269

ODONTOLOGIA GENERAL
URGÈNCIES
ORTODÒNCIA
IMPLANTS

DADES METEOROLÒGIQUES

Estació pluviomètrica de l'Escola Pia

LATITUD 41° 48' 53" N LONGITUD 2° 5' 44" ALTITUD 741 m

JULIOL 2021

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	28,0	15,7	21,8	5	0	5	S	1,8	
De l'11 al 20	27,9	15,5	21,7	10	0	0	S	0	
Del 21 al 31	29,4	17,7	23,5	8	0	3	SW	8,2	10,0

AGOST 2021

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	26,2	15,5	20,8	5	0	5	S	1,2	
De l'11 al 20	31,8	18,7	25,2	9	0	1	S	5,4	
Del 21 al 31	26,8	16,3	21,5	5	0	6	SW	10,0	16,6

COMPARATIVA JULIOL-AGOST 1921 - 2021

	Juliol 1921	Juliol 2021	Agost 1921	Agost 2021
Mitjana de les màximes	28,0	28,5	26,0	28,2
Mitjana de les mínimes	15,8	16,3	14,6	16,8
Temperatura mitjana	21,9	22,4	20,2	22,5
Màxima absoluta	33,0	33,1	35,0	37,0
Mínima absoluta	12,0	13,8	9,0	11,8
Pluja mensual	39,1	10,0	108,5	16,6
Pluja màxima en un dia	13,5	6,6	90,5	9,4
Dies de pluja	5	3	5	6

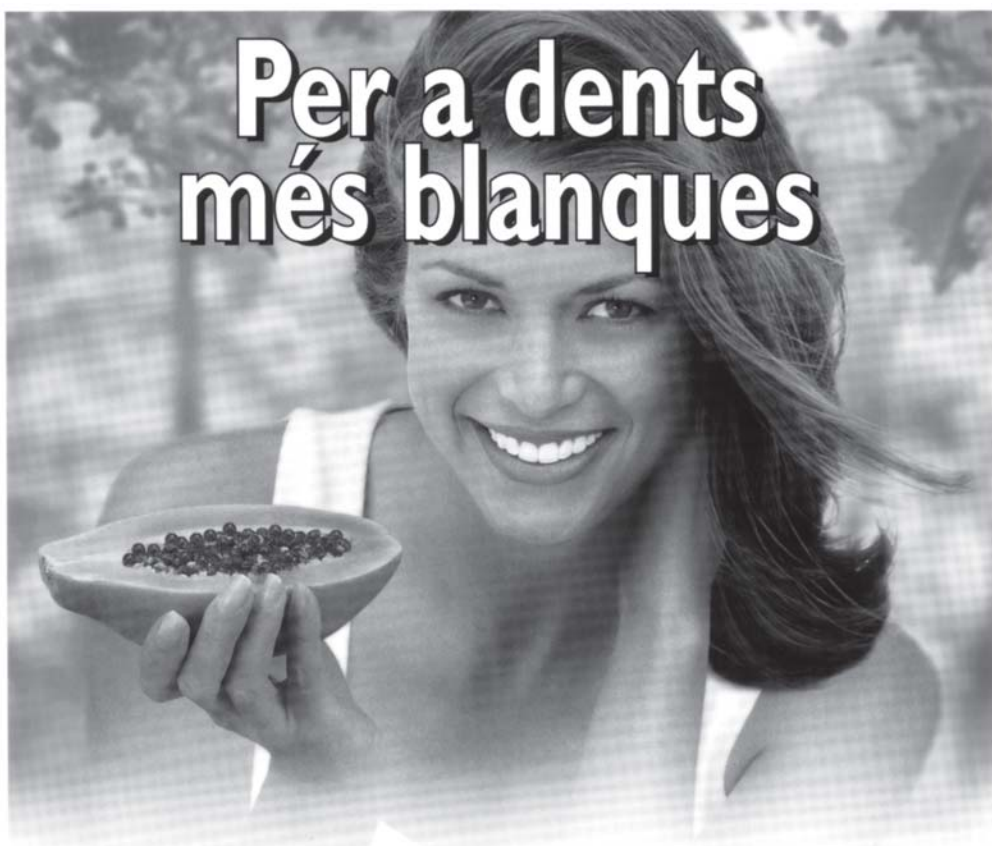
Des del 1921 hi ha hagut setze anys en què al juliol ha plogut menys de 10 litres. En els darrers cinquanta anys hem tingut vuit mesos d'agost menys plujosos que l'actual.

Les dades meteorològiques actualitzades cada 15 minuts (i les dades històriques des de l'any 2006) es poden consultar a la pàgina web de Carles Illa i Casanova, *MeteoMoia.cat*. També es pot seguir al Twitter: @MeteoMoia, i al Facebook: Meteo.Moia.

NOTA DE LA REDACCIÓ

Totes les persones i entitats que vulguin fer-nos arribar articles, cròniques, informacions, etc. per al pròxim número de LA TOSCA, ens ho poden fer arribar fins al dia **7 d'octubre**, a través del correu electrònic latosca@latosca.cat o bé deixant-nos-ho a la nostra bústia, a Can Carner.

Per a dents
més blanques

DENTIBLANC

El dentífric amb extracte de papaia,
d'ènèrgica acció emblanquidora.

**DENTS NETES,
BLANQUES I
BRILLANTS**

Demani consell farmacèutic.

NOUS CURSOS I ACTIVITATS!

Consulta el programa setembre - desembre 2021

Formació online i presencial

FORMA'T AL MOIANÈS

INSCRIPCIONS: 93 830 14 18 · <https://goo.gl/forms/EC0hOo88Lput5KHs1>

www.ccmoianes.cat · www.consorcidelmoianes.cat · www.moianesturisme.cat

Edita:

Amb el suport:

Aquest projecte està subvencionat pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc del Programa de projectes innovadors i experimentals.

Aquest projecte està subvencionat pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya i pel Servicio Público de Empleo Estatal- Ministerio de Trabajo y Economía Social en el marc del Programa 30 Plus regulat per Ordre TSF/132/2018, de 30 de juliol.

Aquest projecte està subvencionat pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya i pel Servicio Público de Empleo Estatal- Ministerio de Trabajo y Economía Social en el marc del Programa UBI-CAT regulat per Ordre TSF/143/2018, de 3 d'agost.

